



POLITICAL COGNITION LAB

Polish Academy of Sciences



Centrum Badań
nad Uprzedzeniami



Instytut Psychologii
Polska Akademia Nauk



Koronawirus w Polsce w pierwszych tygodniach lockdownu: Perspektywa psychologii społecznej

Wyniki badania podłużnego przeprowadzonego
na reprezentatywnej próbie Polaków i Polek.

Podsumowanie wyników dla 5 pomiarów od 21.03. do 19.04.



Badanie współfinansowane z grantu NCN 2017/26/M/HS6/00689 oraz ze środków
Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego (DIALOG 0013/2019)

Cele badania

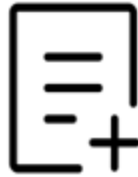


W badaniu monitorowaliśmy zmiany w postawach Polaków, które zachodziły w czasie epidemii COVID-19. Zmiany te dotyczyły: stosunku do zaleceń WHO, poczucia zagrożenia, sposobu interpretowania otaczającej nas rzeczywistości społeczno-politycznej. Pomiar dokonywany był co tydzień.



- **Czy Polacy stosują się do zaleceń WHO?**
- **Jaka część Polaków nie stosuje się do oficjalnych zaleceń i obostrzeń?**
- **Jak Polacy oceniają decyzje rządu podejmowane na początku uderzenia pandemii w Polsce?**
- **Czy Polacy chcą, żeby wybory prezydenckie odbyły się w maju 2020r.?**
- **Czy sytuacja materialna Polaków pogorszyła się względem stanu sprzed epidemii?**
- **Czy Polacy wierzą w fake newsy i teorie spiskowe związane z koronawirusem?**
- **Jakie teorie spiskowe cieszą się największą popularnością w dobie epidemii?**
- **Jak wygląda poziom uprzedzeń wobec różnych grup narodowych, zawodowych?**

Metoda badania



Badanie zostało przeprowadzone na reprezentatywnej próbie dorosłych Polaków, N=650 (w pierwszej fali). We wszystkich (pięciu) pomiarach wzięły udział 383 osoby.

Posłużono się metodą CAWI (*Computer Assisted Web Interview*).

Pomiar został zrealizowany na ogólnopolskiej, losowo – kwotowej próbie, gdzie kwoty zostały dobrane wg reprezentacji w populacji dorosłych Polaków dla płci, wieku i wielkości miejscowości zamieszkania.

Badanie przeprowadzono na platformie Instytutu Badań Pollster (<https://pollster.pl/>)

Badanie miało charakter podłużny – 5 cotygodniowych pomiarów u tych samych uczestników badania:

POMIAR I: 21-23.03

POMIAR II: 28-30.03

POMIAR III: 04-06.04

POMIAR IV: 11-13.04

POMIAR V: 18-20.04

Osoby uczestniczące w badaniu



Raport przedstawia wyniki pięciu fal badania podłużnego (przeprowadzonego na tych samych osobach). Nasz pomiar rozpoczęliśmy od zrekrutowania ogólnopolskiej, reprezentatywnej próby Polaków (fala 1).

W celu wykrycia zmiennych, które w sposób systematyczny odpowiadały za rezygnację z uczestnictwa w badaniu podczas kolejnych pomiarów (fale: 2-5), przeprowadzono szereg analiz.

Wyniki pokazały, że osoby, które wzięły udział we wszystkich pięciu falach badania różniły się od pozostałych respondentów jedynie pod względem wieku ($M_1 = 44,2$ vs. $M_{\text{final}} = 40$) – częściej z uczestnictwa w badaniu rezygnowały osoby młodsze.

Płeć, wykształcenie, wielkość miejscowości zamieszkania, przekonania polityczne, poglądy w kwestiach obyczajowych, poglądy w kwestiach gospodarczych oraz ocena działań rządu w zw. z epidemią nie różniły się pomiędzy porównywanymi grupami.

Charakterystyka próby

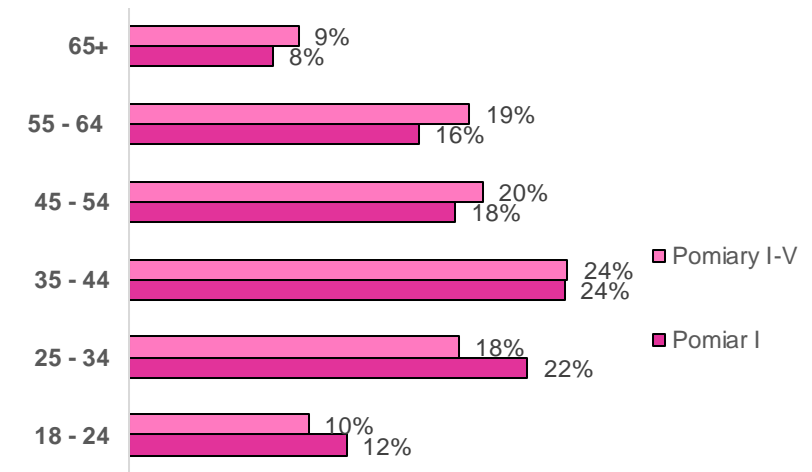


PŁEĆ

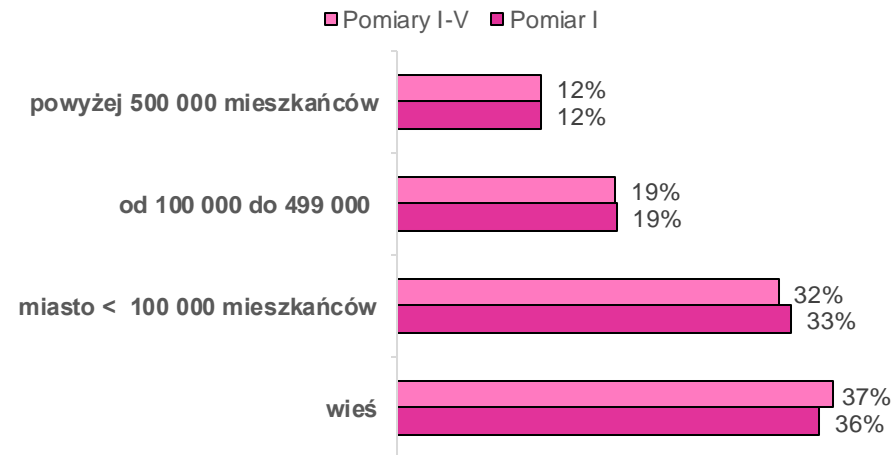
	KOBIETY (%)	MĘŻCZYŹNI (%)
POMIARI I (N=650)	50	50
POMIARI I - V (N=383)	48	52



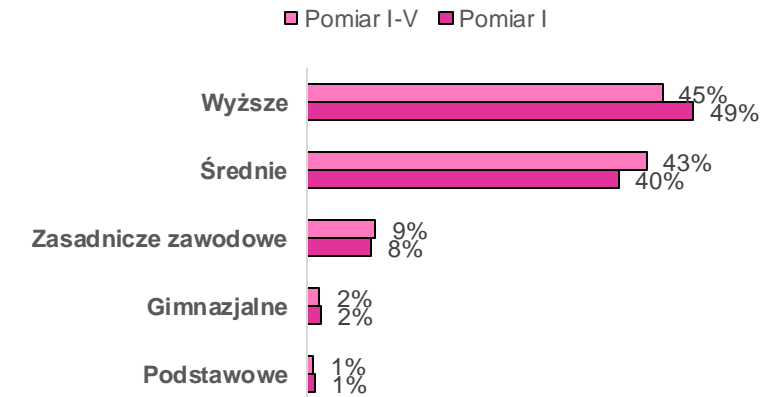
WIEK



WYKSZTAŁCENIE

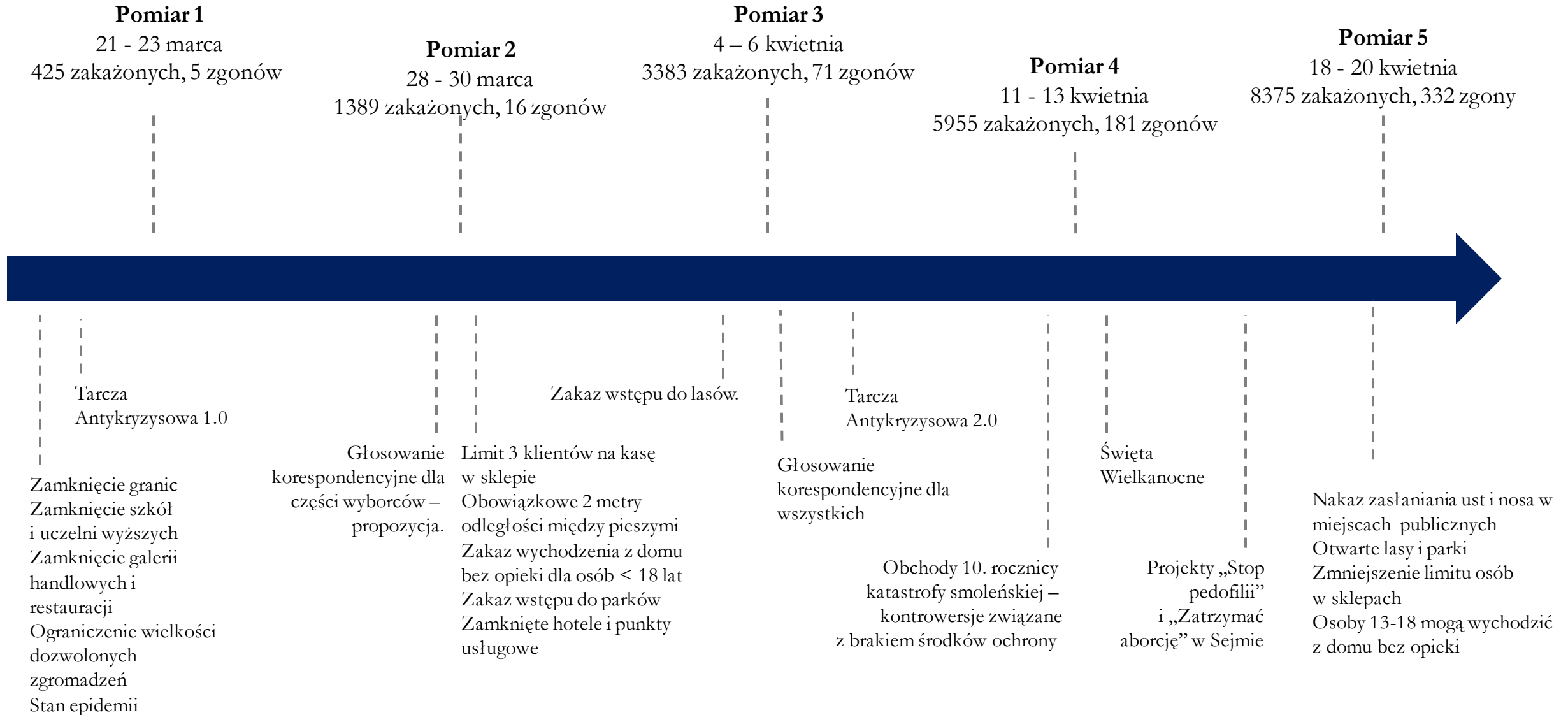


WIELKOŚĆ MIEJSCA ZAMIESZKANIA



Ponadto: 99% osób uczestniczących w badaniu nie było zakażonych koronawirusem.

Tło badania - kalendarium



Główne wnioski

Wyciągnęliśmy szereg wniosków dotyczących wcześniej opisanej kwestii na podstawie zebranych danych.

COVID-19 wzbudza strach związany przede wszystkim ze zdrowiem osób bliskich oraz sytuacją ekonomiczną, w dalszej kolejności zaś zdrowiem własnym. Nie odnotowano w tym zakresie znacznych fluktuacji między poszczególnymi pomiarami. Okazało się jednak, że z pomiaru na pomiar Polacy coraz gorzej oceniali swoją sytuację materialną (gorsza sytuacja materialna niż z czasów sprzed pandemii: pomiar I: 44%; pomiar V: 56%).

Przestrzeganie zaleceń WHO w odniesieniu do epidemii COVID-19 jest istotną sprawą dla większości Polaków. Choć od 4 pomiaru (11-13.04; okolice Świąt Wielkanocnych) można zaobserwować nieznaczny spadek w rygorystycznym przestrzeganiu zaleceń związanych z dbałością o higienę, z pomiaru na pomiar spada odsetek ryzykownych zachowań. Na przykład, coraz mniej osób korzystało z opustoszałych ulic, chętnie wychodząc na spacer, czy robiąc zakupy. Coraz częściej można było także zaobserwować zachowania związane z pomaganiem osobom potrzebującym (np. robienie zakupów osobom, dla których wirus stanowi największe zagrożenie).

Polacy coraz lepiej radzą sobie z wykrywaniem fake newsów. Wyjątkiem wydaje się kwestia zwalczania COVID-19: 30% respondentów sądzi, że antybiotyki zabijają koronawirusa, a 20% wierzy, że przebywanie w bardzo wysokiej temperaturze pomaga w jego leczeniu.

Wiara w teorie spiskowe dotyczące złowrogich działań ekologów oraz farmaceutów i lekarzy utrzymywała się na podobnym poziomie. Jednocześnie, wzrosła wiara w spiskowe działania Chin. Mogło się to wiązać ze spadkiem liczby zachorowań w Chinach. W ostatniej fali pomiaru 22% respondentów wierzyło, że Chiny celowo stworzyły koronawirusa, by przejąć kontrolę nad gospodarką światową (vs. I fala pomiaru: 15%).

Z pomiaru na pomiar coraz bardziej wzmocniła się wiara w spiskowe działania rządu. W fali I ze stwierdzeniami dotyczącymi tej kwestii zgadzało się ~30% respondentów. W ostatnim pomiarze (fala V) było to już ~50% zbadanej próby. Coraz gorzej wypadła również ocena działań rządu w związku z epidemią koronawirusa. Gdy padła propozycja głosowania korespondencyjnego (fala II), prawie 90% respondentów okazało się przeciwnych wyborom. Wydaje się również, że propozycja głosowania korespondencyjnego chwilowo zniechęciła Polaków do partycypacji wyborczej. W pierwszej fali pomiaru aż 77% respondentów deklarowało chęć wzięcia udziału w wyborach prezydenckich – w przypadku zażegnania pandemii. Po przedstawieniu propozycji wyborów korespondencyjnych liczba chętnych spadła do 60%. Wraz z kolejnymi pomiarami wzmagały się negatywne uczucia oraz odczuwane obrzydzenie wobec rządu RP.

Szczegółowe wyniki widnieją na kolejnych slajdach.

Porównano ze sobą średnie poziomy niepokoju związanego z różnymi aspektami pandemii. Uczestnicy badania najbardziej obawiali się tego, że ich bliscy zachorują na koronawirusa. Niepokój ten okazał się silniejszy niż ten związany z własnym zdrowiem oraz pogorszeniem własnej sytuacji materialnej.

Analizy wykazały, że kobiety i mężczyźni istotnie różnią się między sobą pod względem niepokoju o siebie i bliskich. Kobiety deklarowały większy niepokój w obu tych kwestiach. W wypadku lęku o gospodarkę, różnice płciowe nie występowały.

Niepokój utrzymywał się na zbliżonym poziomie we wszystkich pomiarach.

Boję się, że zachoruję na koronawirusa:



4,59

SD = 1,75

VS



5,24

SD = 1,51

Średnia dla całej próby wynosi:

4,90

Boję się, że moi bliscy zachorują na koronawirusa:



5,31

SD = 1,48

VS



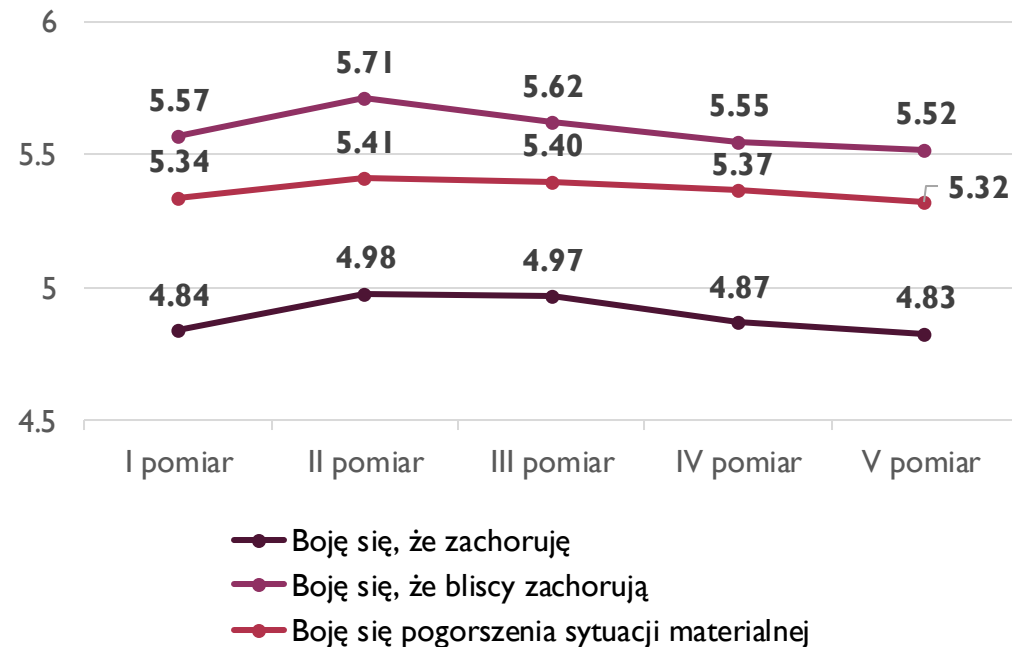
5,91

SD = 1,10

Średnia dla całej próby wynosi:

5,60

Obawy związane z koronawirusem
– zmiany w czasie

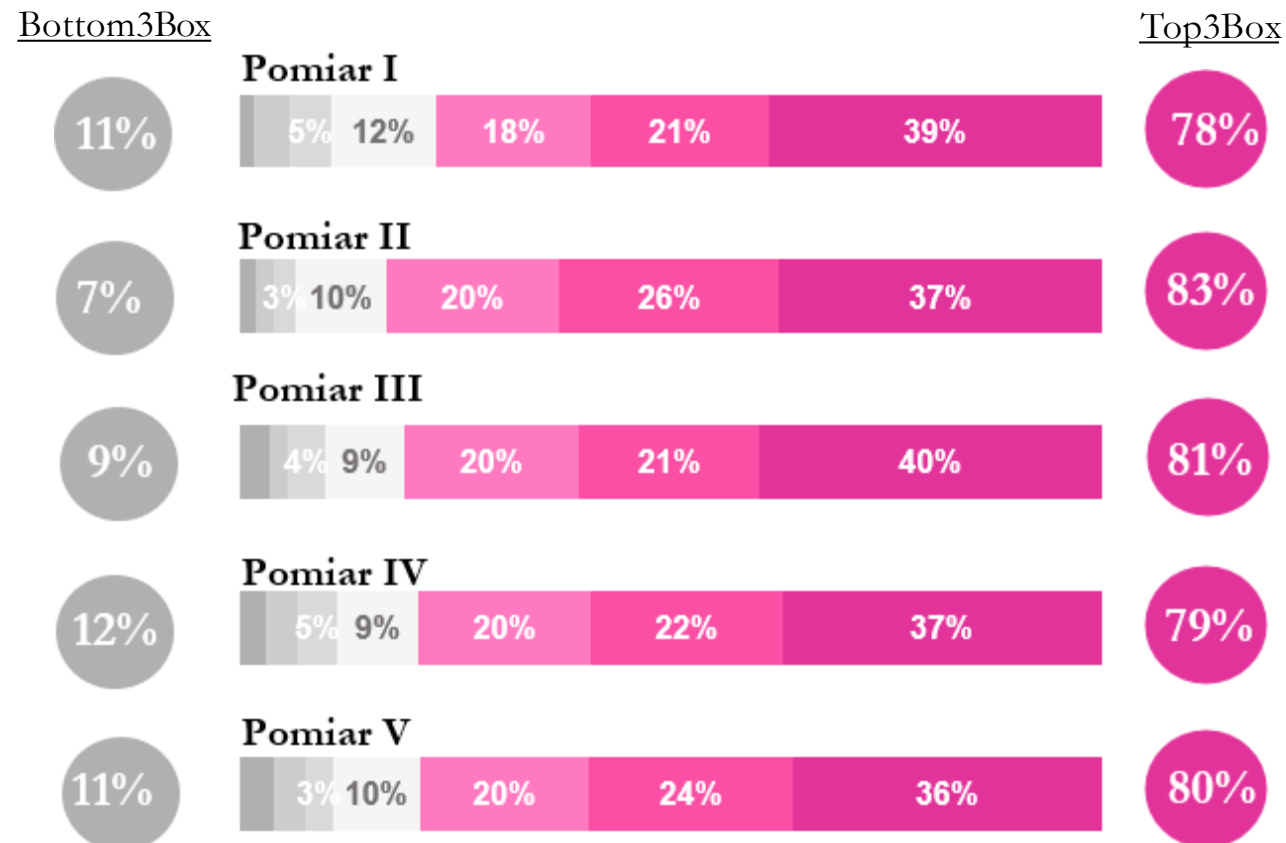
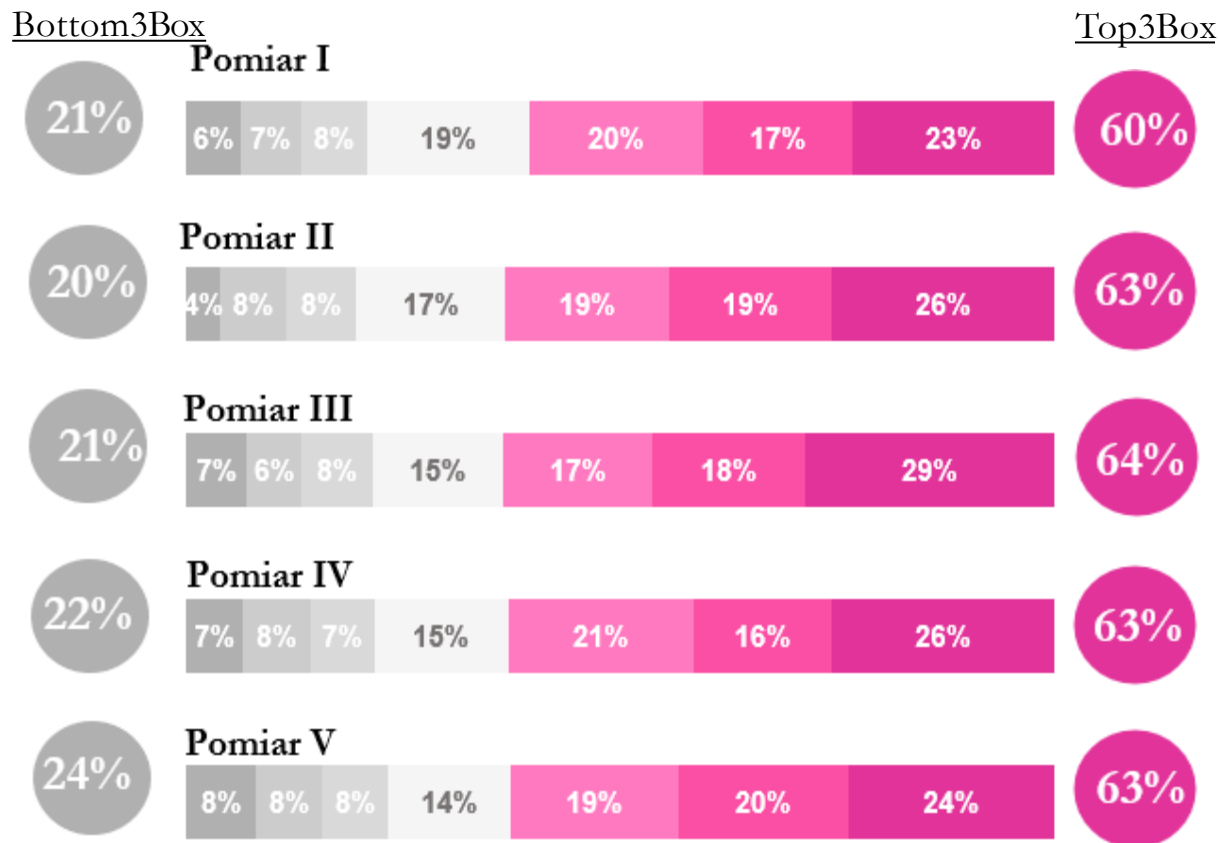


Strach o zdrowie: swoje vs. bliskich

Strach związany ze stanem własnego zdrowia oraz zdrowia bliskich utrzymywał się na podobnym poziomie.

Boję się, że zachoruję na koronawirusa (N=383)

Boję się, że moi bliscy zachorują na koronawirusa (N=383)



■ 1 = Zdecydowanie się nie zgadzam ■ 2 = Nie zgadzam się
 ■ 5 = Raczej się zgadzam ■ 6 = Zgadzam się

■ 3 = Raczej się nie zgadzam ■ 4 = Nie mam zdania
 ■ 7 = Zdecydowanie się zgadzam

Bottom3Box i Top3Box: suma % trzech krańcowych odpowiedzi na „nie” (Bottom3Box) i na „tak” (Top3Box)

Sytuacja materialna

Boję się, że moja sytuacja materialna ulegnie pogorszeniu (N=383)

Bottom3Box

Top3Box

Pomiar I

13%



74%

Pomiar II

14%



76%

Pomiar III

11%



78%

Pomiar IV

11%



75%

Pomiar V

13%



75%

- 1 = Zdecydowanie się nie zgadzam
- 2 = Nie zgadzam się
- 3 = Raczej się nie zgadzam
- 4 = Nie mam zdania
- 5 = Raczej się zgadzam
- 6 = Zgadzam się
- 7 = Zdecydowanie się zgadzam

Strach związany z sytuacją ekonomiczną utrzymywał się na podobnym poziomie.

Ocena sytuacji materialnej



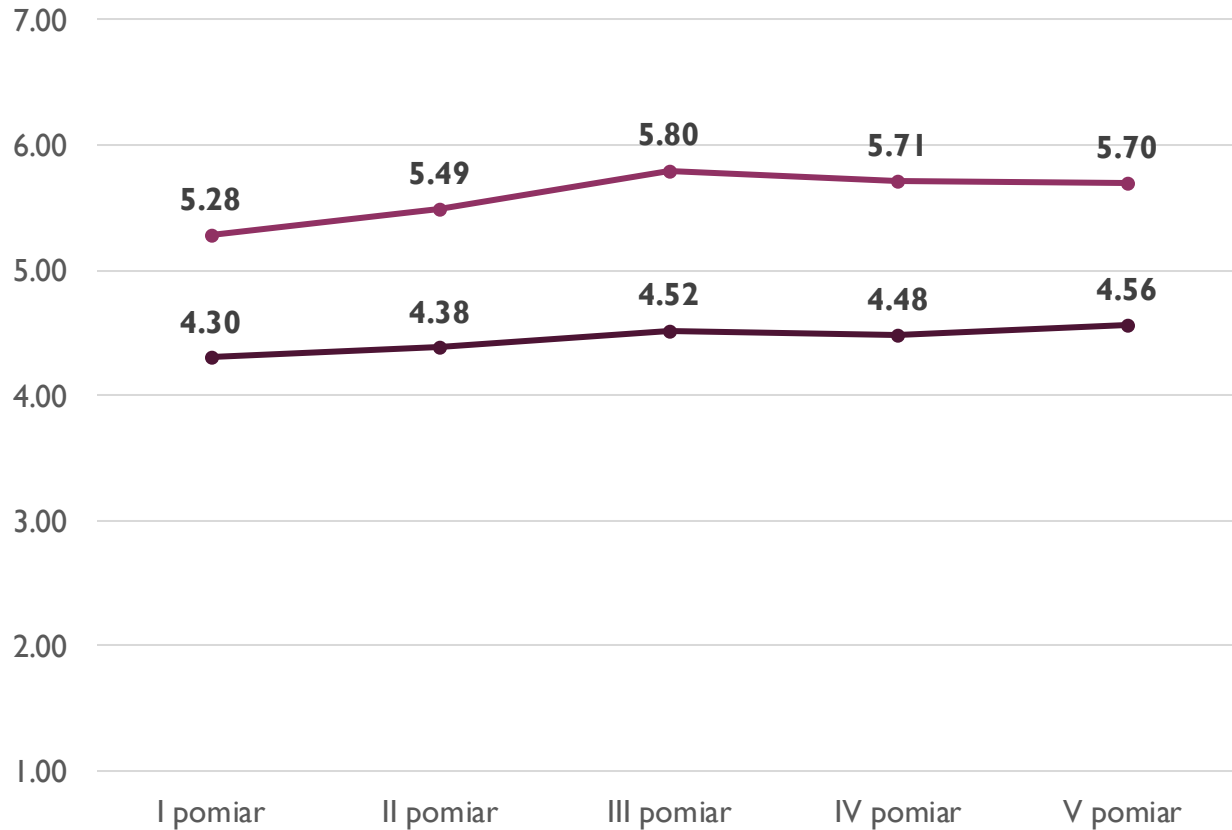
Stan epidemii spowodował zamrożenie gospodarki. Wiele osób straciło źródło dochodów*.

Zapytaliśmy Polaków i Polki jak oceniają swoją sytuację materialną oraz sytuację materialną innych osób w Polsce.

- a) W porównaniu do stanu sprzed epidemii, moja obecna sytuacja materialna jest gorsza (1=zdecydowanie się nie zgadzam, 7=zdecydowanie się zgadzam).
- b) W porównaniu do stanu sprzed epidemii, obecna sytuacja materialna Polaków jest gorsza (1=zdecydowanie się nie zgadzam, 7=zdecydowanie się zgadzam).

*https://businessinsider.com.pl/finanse/makroekonomia/stopa-bezrobocia-w-kwietniu-dane-mrpips-czy-w-polsce-rosnie-bezrobocie/zycy23l?fbclid=IwAR2BvwIEhEOKf1Bp20Eplh_JA3uqC_btyKekdcoty_X_T1-xFilt1TTZnCA8

Ocena sytuacji materialnej – zmiany w czasie



- W porównaniu do stanu sprzed epidemii, moja obecna sytuacja materialna jest gorsza
- W porównaniu do stanu sprzed epidemii, obecna sytuacja materialna Polaków jest gorsza

Stan pandemii zagraża nie tylko naszemu zdrowiu, ale również gospodarce.

Polacy w ostatnim pomiarze (połowa kwietnia) ocenili swoją sytuację materialną jako gorszą, aniżeli na początku badania (pod koniec marca). Jednocześnie uznali, że sytuacja materialna Polaków ogółem pogorszyła się bardziej niż ich własna. Warto zauważyć, że I etap odmrażania gospodarki rozpoczął się między 4 a 5 pomiarem (choć zapowiadany był wcześniej).

Ocena sytuacji materialnej

Polacy w ostatnim pomiarze (połowa kwietnia) ocenili swoją sytuację jako istotnie gorszą, aniżeli na początku badania. Większość Polaków oceniła ogólną sytuację materialną Polaków jako gorszą w porównaniu do stanu z przed epidemią.

W porównaniu do stanu sprzed epidemii, moja obecna sytuacja materialna jest gorsza (N=383)

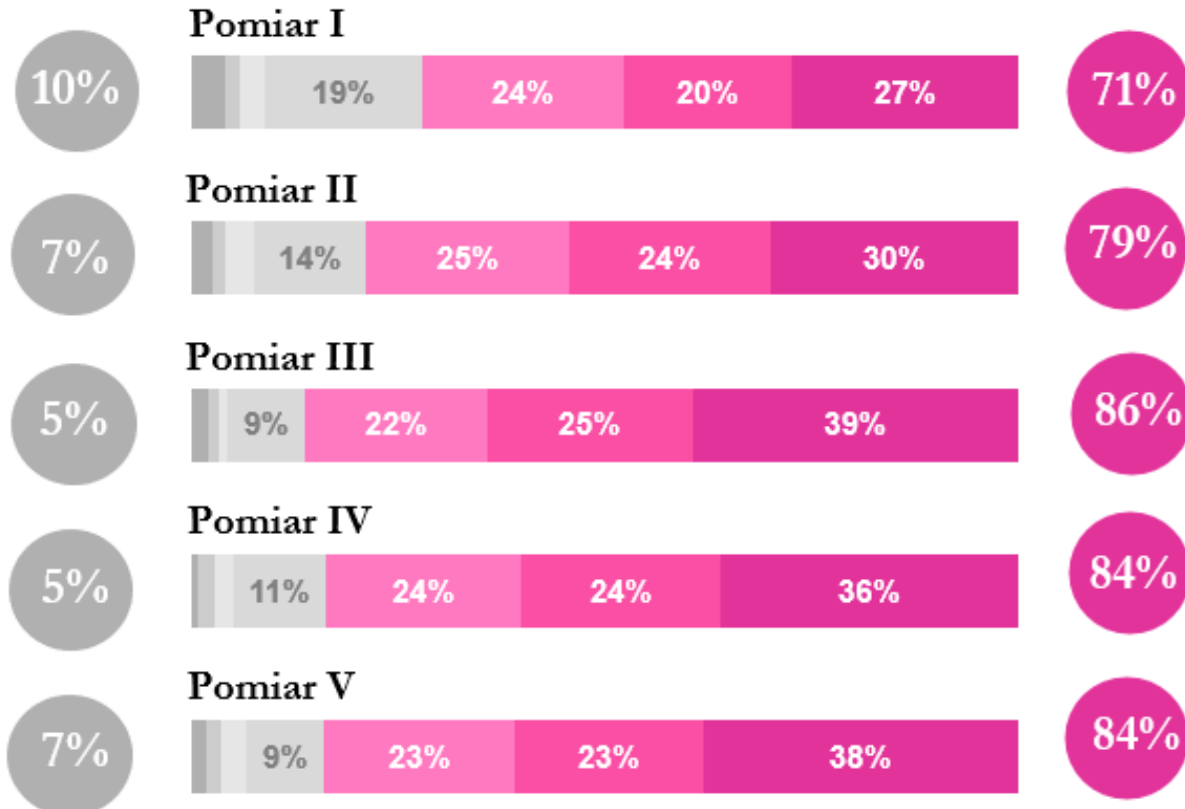
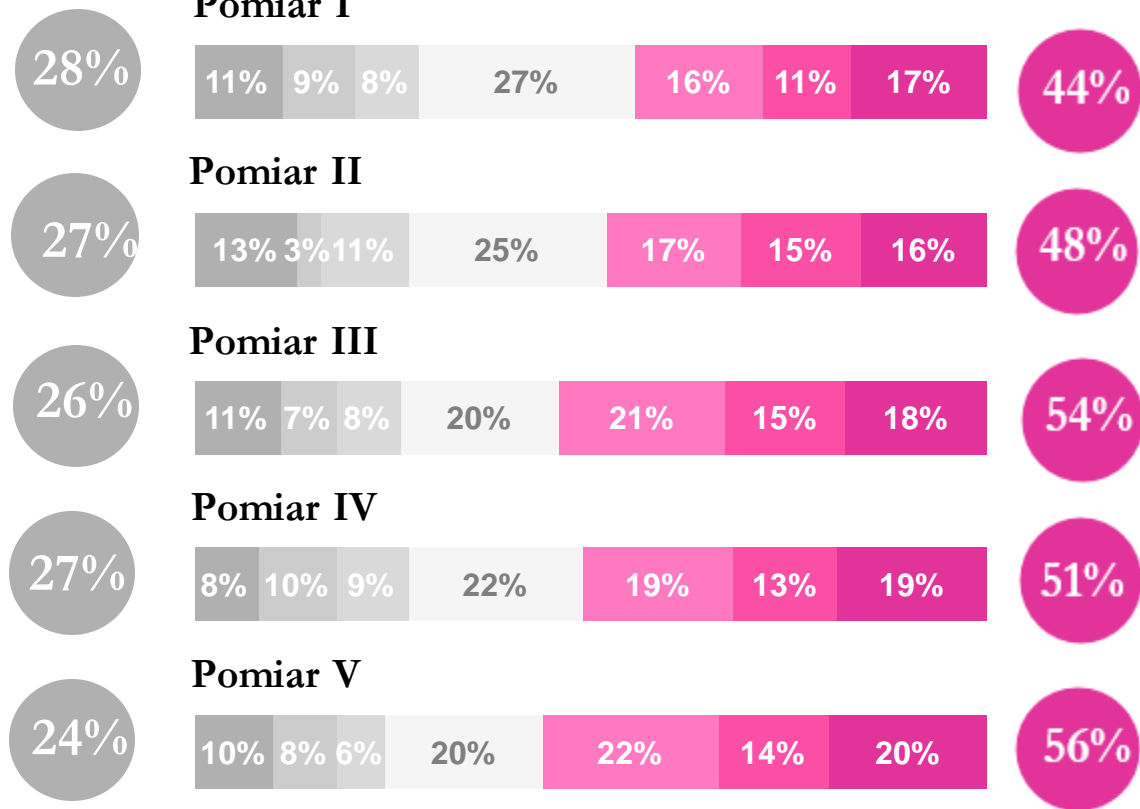
W porównaniu do stanu sprzed epidemii, obecna sytuacja materialna Polaków jest gorsza (N=383)

Bottom3Box

Top3Box

Bottom3Box

Top3Box



1 = Zdecydowanie się nie zgadzam

2 = Nie zgadzam się

3 = Raczej się nie zgadzam

4 = Nie mam zdania

5 = Raczej się zgadzam

6 = Zgadzam się

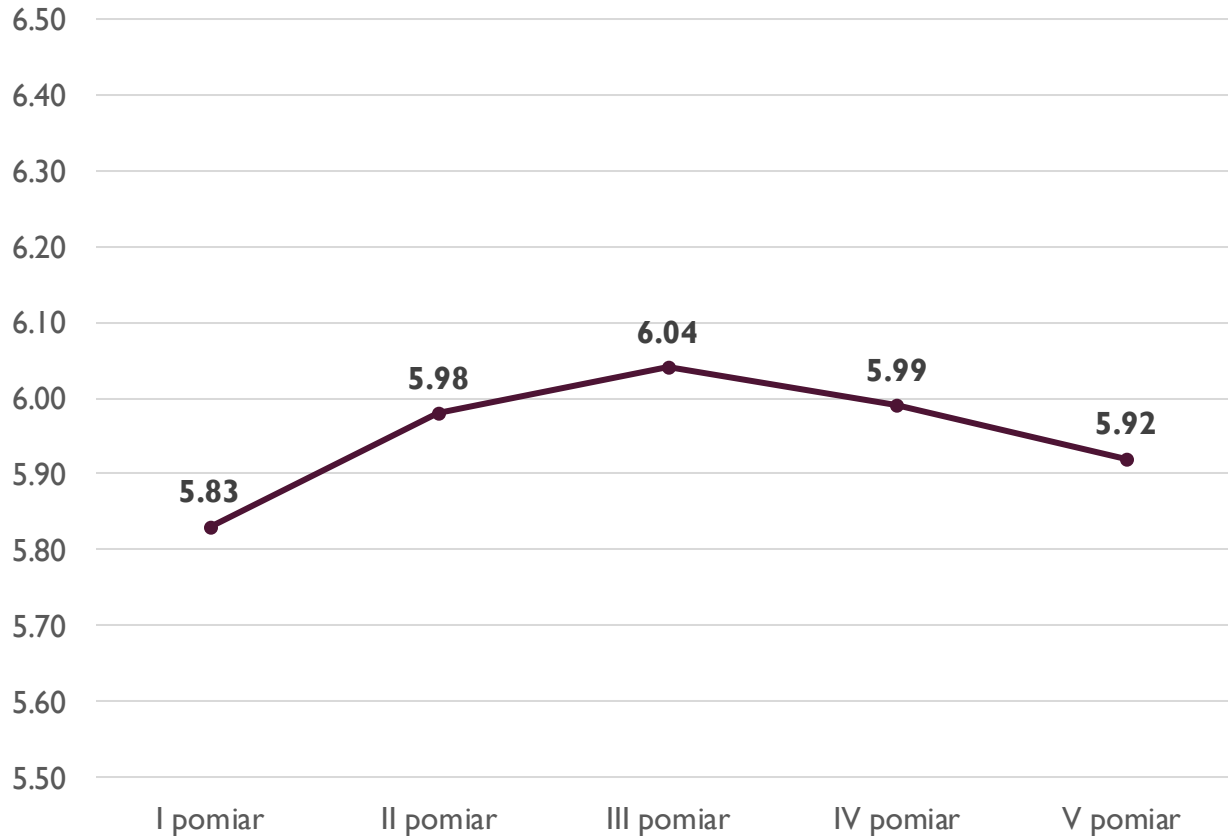
7 = Zdecydowanie się zgadzam



If you have to go out in public
make sure you stand
2 meters away from others.
That's the size of a bear.

Zalecenia WHO

Przestrzeganie zaleceń WHO – zmiany w czasie



— Przestrzeganie zaleceń WHO -uśredniony wynik ze wszystkich pozycji skali

Chcieliśmy dowiedzieć się jaki stosunek do zaleceń WHO mają Polacy i Polki.

Zapytaliśmy o stopień ich przestrzegania (pomiar na skali: 1=zdecydowanie się nie zgadzam, 7=zdecydowanie się zgadzam). Szczegółowe wyniki znajdują się na kolejnych slajdach.

Okazało się także, że mężczyźni przestrzegają zaleceń rzadziej niż kobiety. Obniżony poziom przestrzegania zalecenia związanego z zachowaniem odległości w II i III pomiarze może być wywołany gwałtownym ograniczeniem wychodzenia z domu – uczestnicy mieli mniej okazji do zachowywania zalecanej odległości. Z kolei spadek poziomu stosowania się do pozostałych zaleceń w IV i V pomiarze może być spowodowany przez stopniowe rozluźnianie obostrzeń w tym zakresie.

Przestrzeganie zaleceń WHO I

Staram się nie wychodzić z domu,
chyba że jest to absolutnie konieczne (N=383)

Ze względu na epidemię myję ręce częściej i
dłużej niż zwykle (N=383)

Bottom3Box

Top3Box

Bottom3Box

Top3Box

Pomiar I

Pomiar I

10%



79%

4%



87%

Pomiar II

Pomiar II

7%



84%

3%



89%

Pomiar III

Pomiar III

7%



85%

4%



88%

Pomiar IV

Pomiar IV

6%



87%

5%



85%

Pomiar V

Pomiar V

7%



82%

6%



83%

■ 1 = Zdecydowanie się nie zgadzam

■ 2 = Nie zgadzam się

■ 3 = Raczej się nie zgadzam

■ 4 = Nie mam zdania

■ 5 = Raczej się zgadzam

■ 6 = Zgadzam się

■ 7 = Zdecydowanie się zgadzam

Przestrzeganie zaleceń WHO II

Aby uniknąć zakażenia koronawirusem, zdecydowanie ograniczam kontakty z bliskimi i przyjaciółmi (N=383)

Kiedy jestem poza domem, staram się zachować kilkumetrową odległość od innych ludzi (N=383)

Bottom3Box

Top3Box Bottom3Box

Top3Box

Pomiar I

Pomiar I

8%

82%

5%

90%



Pomiar II

Pomiar II

6%

87%

7%

84%



Pomiar III

Pomiar III

6%

87%

4%

88%



Pomiar IV

Pomiar IV

6%

87%

3%

90%



Pomiar V

Pomiar V

10%

81%

4%

88%



1 = Zdecydowanie się nie zgadzam

2 = Nie zgadzam się

3 = Raczej się nie zgadzam

4 = Nie mam zdania

5 = Raczej się zgadzam

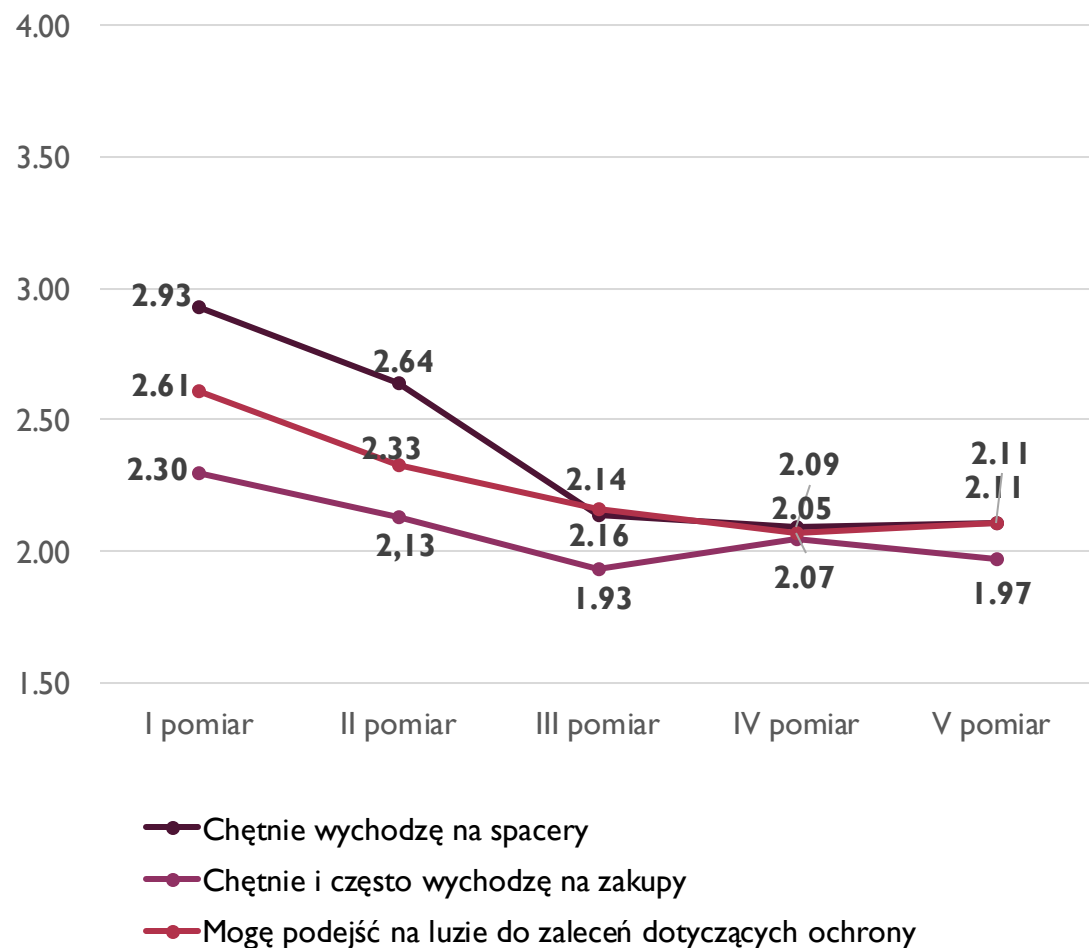
6 = Zgadzam się

7 = Zdecydowanie się zgadzam



Negatywne zachowania podczas
pandemii – *jazda na gapę*

Negatywne zachowania podczas pandemii – zmiany w czasie



Postanowiliśmy zapytać też o wykorzystywanie sytuacji epidemii dla własnych celów. Poprosiliśmy o ustosunkowanie się do stwierdzeń (1=zdecydowanie się nie zgadzam, 7=zdecydowanie się zgadzam):

- Korzystając z tego, że na ulicach są pustki, chętnie wychodzę na spacer;**
- Chętnie i często wychodzę do sklepów na zakupy, bo i tak większość ludzi siedzi w swoich domach;**
- Mogę podejść na luzie do zaleceń dotyczących ochrony.**

Warto podkreślić, że większość Polaków i Polek nie stosuje takich zachowań. Z biegiem czasu, średnio coraz mniej osób przyznawało się do takiego podejścia. Wraz ze zwiększaniem się liczby przypadków respondenci coraz bardziej negatywnie oceniali takie zachowania. Istotny spadek można było zaobserwować do końca marca, później poziom się utrzymał (na bardzo niskim poziomie, mimo stopniowego rozluźniania obostrzeń).

Negatywne zachowania podczas pandemii – jazda na gapę

Korzystając z tego, że na ulicach są pustki, chętnie wychodzę na spacer (N=383)

Chętnie i często wychodzę do sklepów na zakupy, bo i tak większość ludzi siedzi w swoich domach (N=383)

Bottom3Box

Top3Box

Bottom3Box

Top3Box

Pomiar I

Pomiar I

62%



18%

79%



9%

Pomiar II

Pomiar II

70%



13%

83%



6%

Pomiar III

Pomiar III

82%



7%

86%



6%

Pomiar IV

Pomiar IV

81%



6%

84%



7%

Pomiar V

Pomiar V

83%



6%

84%



6%

■ 1 = Zdecydowanie się nie zgadzam

■ 2 = Nie zgadzam się

■ 3 = Raczej się nie zgadzam

■ 4 = Nie mam zdania

■ 5 = Raczej się zgadzam

■ 6 = Zgadzam się

■ 7 = Zdecydowanie się zgadzam

Negatywne zachowania podczas pandemii – jazda na gapę

Bottom3Box

Mogę podejść na luzie do zaleceń dotyczących ochrony (N=383)

Top3Box

Pomiar I

69%



18%

Pomiar II

76%



12%

Pomiar III

80%



10%

Pomiar IV

83%



8%

Pomiar V

81%



7%

■ 1 = Zdecydowanie się nie zgadzam

■ 2 = Nie zgadzam się

■ 3 = Raczej się nie zgadzam

■ 4 = Nie mam zdania

■ 5 = Raczej się zgadzam

■ 6 = Zgadzam się

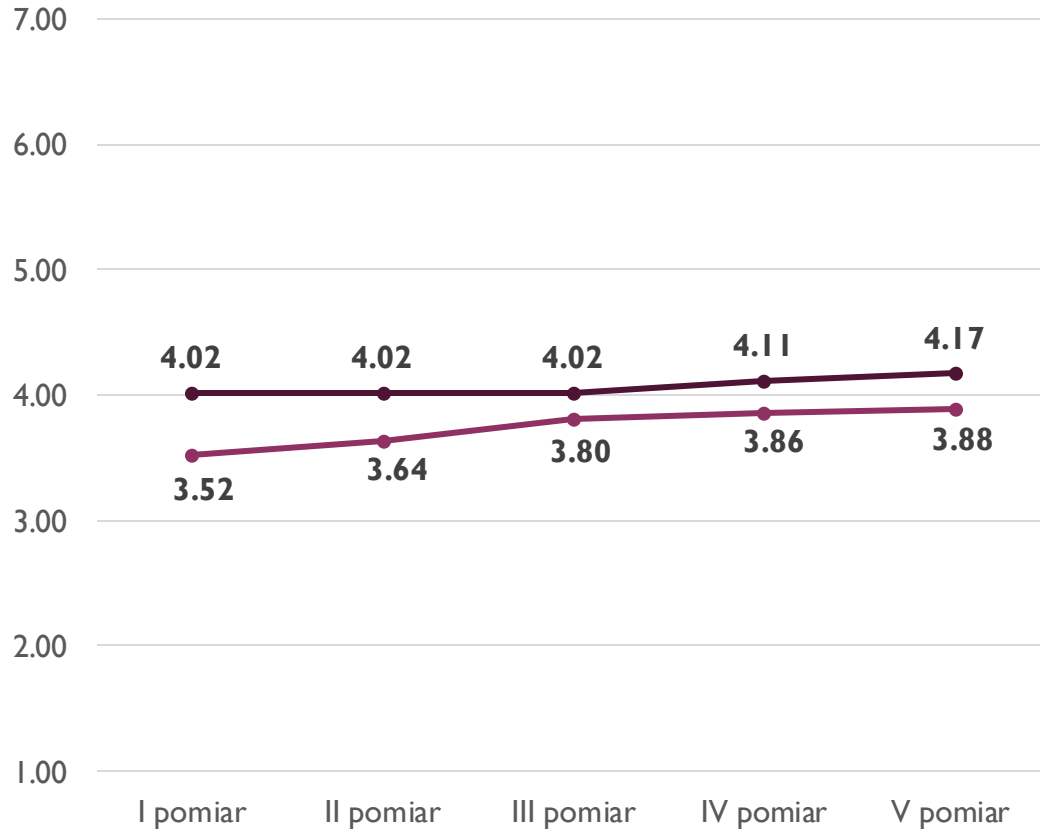
■ 7 = Zdecydowanie się zgadzam



Wsparcie innych w czasie pandemii

Pomoc innym w czasie pandemii

Pomoc innym w czasie pandemii – zmiany w czasie



- Pomagam osobom, które ze względu na epidemię powinny zostać w domu
- Zdarza mi się robić zakupy osobom, dla których koronawirus stanowi największe zagrożenie

W ciągu kilku dni od potwierdzenia pierwszego przypadku COVID-19 w Polsce, pojawiło się dużo oddolnych inicjatyw zrzeszających osoby oferujące oraz potrzebujące wsparcia (np. seria lokalnych grup Invisible Hand na Facebooku).

Zapytaliśmy Polaków i Polki na ile angażują się w pomoc innym (1 = zdecydowanie się nie zgadzam; 7 = zdecydowanie się zgadzam):

1. Pomagam osobom, które ze względu na epidemię powinny zostać w domu.
2. Zdarza mi się robić zakupy osobom, dla których koronawirus stanowi największe zagrożenie.

Warto podkreślić, że pomoc innym deklaruje ponad 1/3 Polaków i Polek, a z upływem czasu coraz więcej osób angażuje się we wsparcie (osoby w ostatnim pomiarze – w połowie kwietnia, pomagały znacznie częściej niż w pierwszym pomiarze – w połowie marca).

I POMIAR

3,77

SD = 1,78

VS

V POMIAR

4,02

SD = 1,92

Pomoc innym w czasie pandemii

Pomagam osobom, które ze względu na epidemię powinny zostać w domu (N=383)

Zdarza mi się robić zakupy osobom, dla których koronawirus stanowi największe zagrożenie (N=383)

Bottom3Box

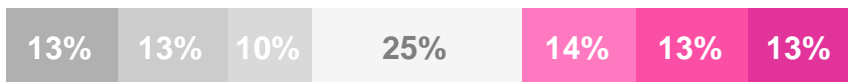
Top3Box Bottom3Box

Top3Box

Pomiar I

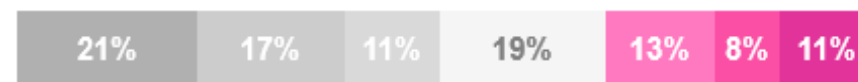
Pomiar I

36%



40%

49%

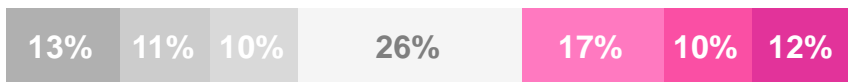


32%

Pomiar II

Pomiar II

34%



39%

47%

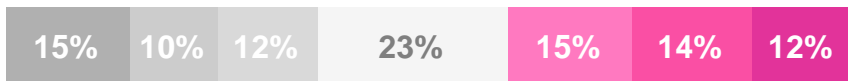


35%

Pomiar III

Pomiar III

37%



41%

43%

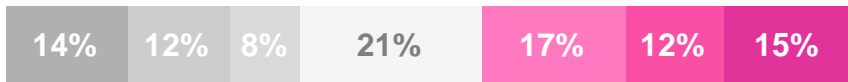


38%

Pomiar IV

Pomiar IV

34%



44%

42%

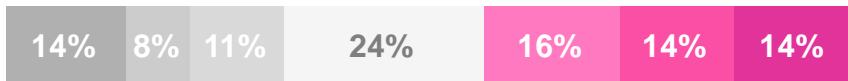


40%

Pomiar V

Pomiar V

33%



44%

39%



40%

1 = Zdecydowanie się nie zgadzam

2 = Nie zgadzam się

3 = Raczej się nie zgadzam

4 = Nie mam zdania

5 = Raczej się zgadzam

6 = Zgadzam się

7 = Zdecydowanie się zgadzam

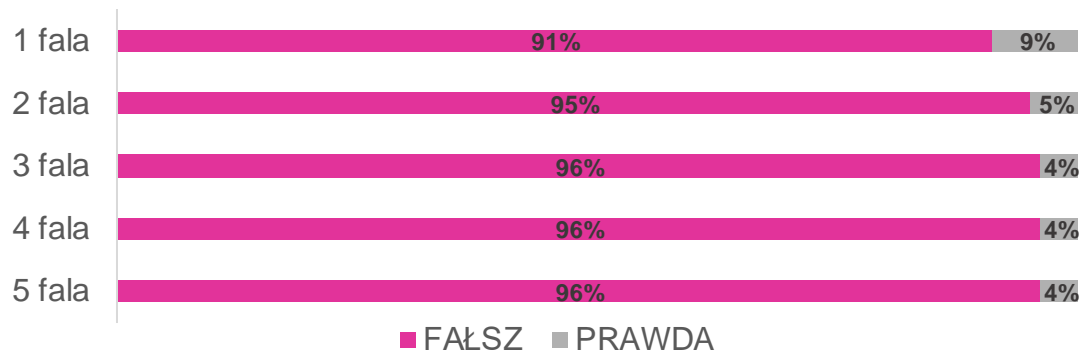


Skala dezinformacji

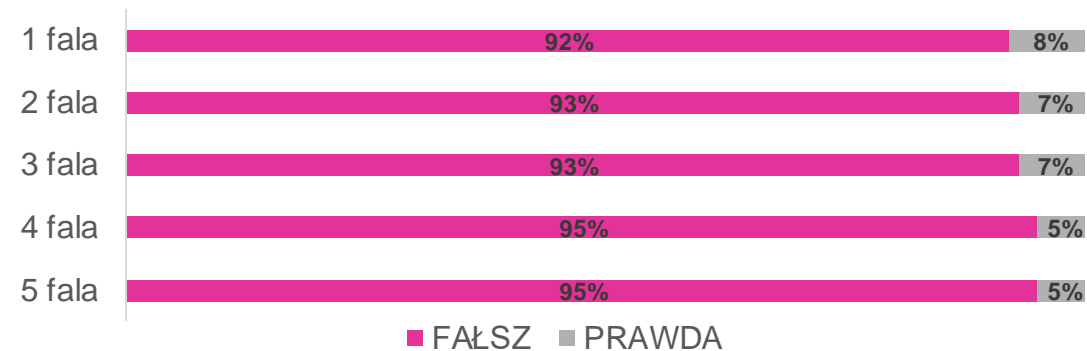
Wiara w fake newsy dotyczące koronawirusa

Informacje o koronawirusie w ciągu ostatnich tygodni całkowicie zdominowały media. Atmosfera niepewności stworzyła podatny grunt dla fałszywych informacji oraz teorii spiskowych związanych z koronawirusem. Postanowiliśmy sprawdzić, na ile najczęściej spotykane mity oraz teorie spiskowe związane z epidemią są podzielane przez Polaków i Polki.

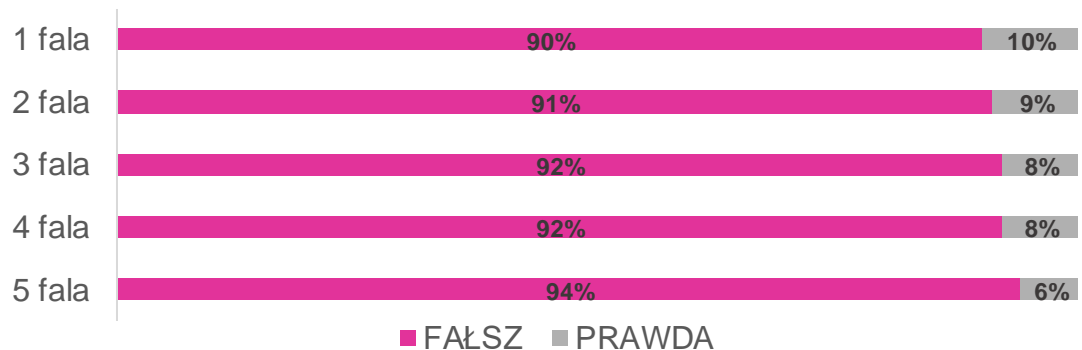
Spożywanie alkoholu zabezpiecza przed koronawirusem (N=383)



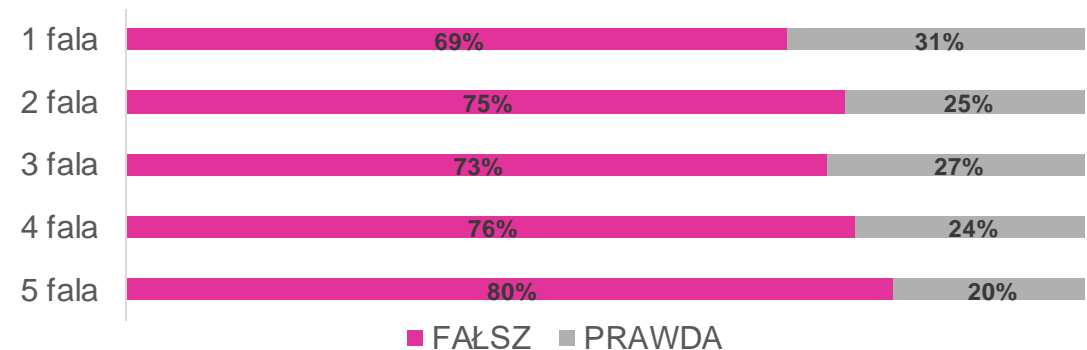
Marihuana pomaga w leczeniu koronawirusa (N=383)



Produkty importowane z Chin są źródłem koronawirusa (N=383)



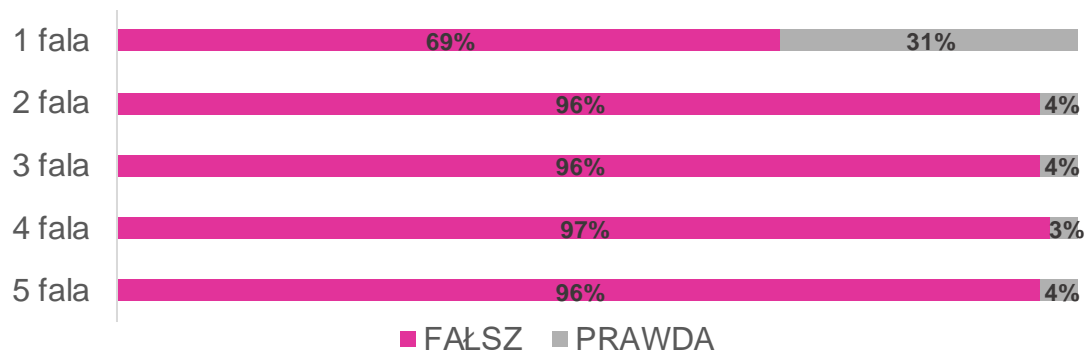
Przebywanie w bardzo wysokiej temperaturze pomaga w leczeniu (N=383)



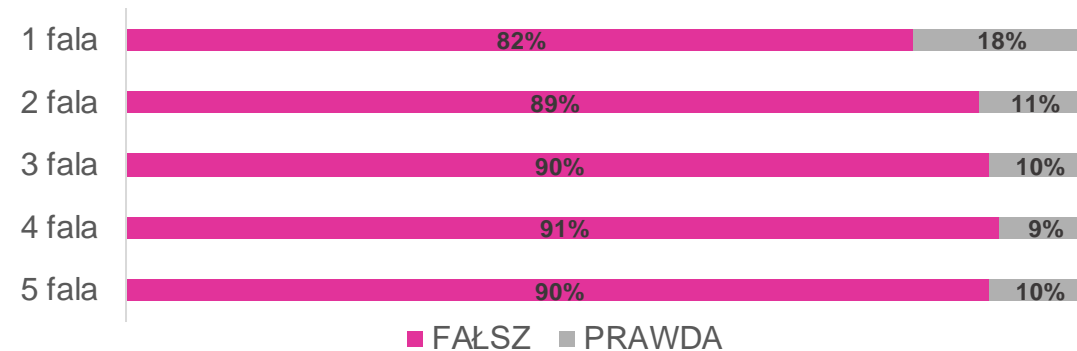
Wiara w fake newsy dotyczące koronawirusa

Informacje o koronawirusie w ciągu ostatnich tygodni całkowicie zdominowały media. Atmosfera niepewności stworzyła podatny grunt dla fałszywych informacji oraz teorii spiskowych związanych z koronawirusem. Postanowiliśmy sprawdzić, na ile najczęściej spotykane mity oraz teorie spiskowe związane z epidemią są podzielane przez Polaków i Polki.

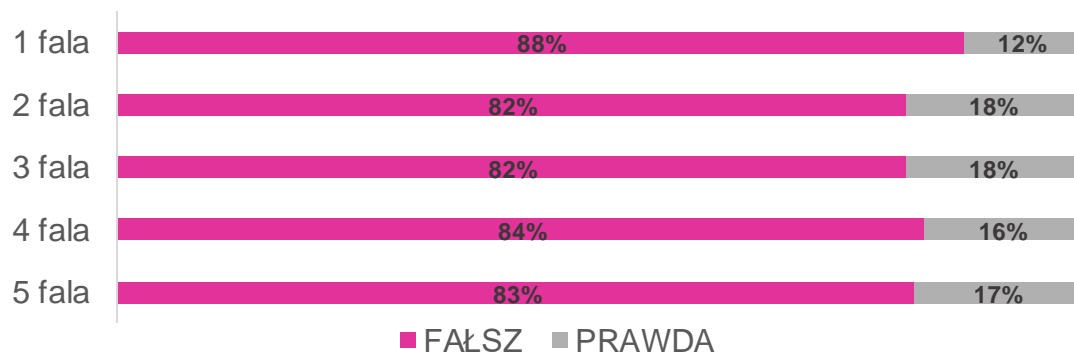
Koronawirusa można nabawić się od ugryzienia komara (N=383)



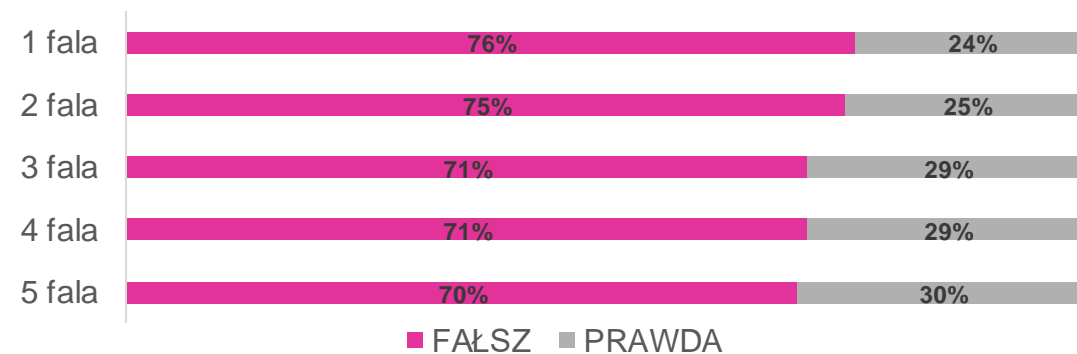
Koronawirus nie jest zagrożeniem dla młodych ludzi (N=383)



Witamina C jest skutecznym lekiem na koronawirusa (N=383)



Antybiotyki zabijają koronawirusa (N=383)



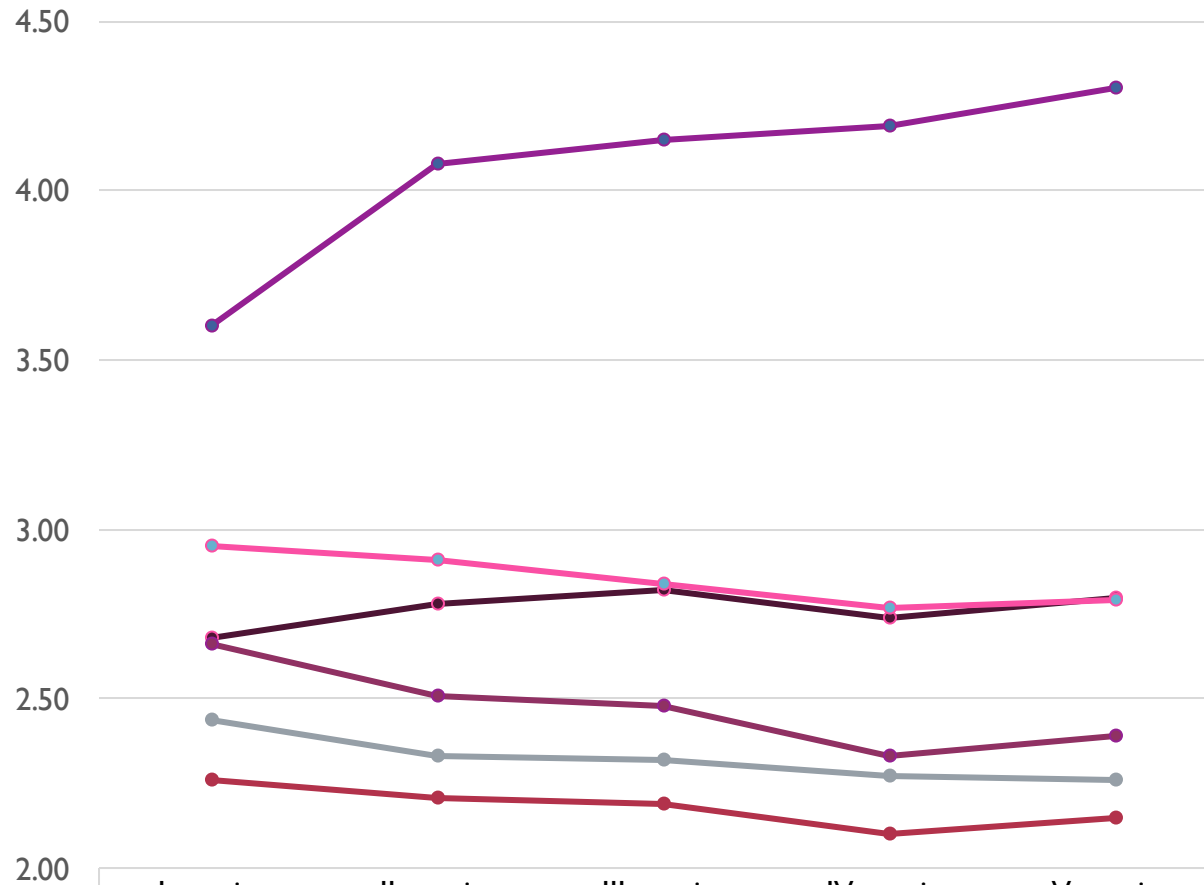
Wiara w teorie spiskowe



Zapytaliśmy Polaków i Polki, czy zgadzają się z często powtarzanymi (zwłaszcza w mediach społecznościowych) teoriami spiskowymi związanymi z koronawirusem:

- a. Teorie spiskowe związane z Chinami (jako miejscem pojawienia się wirusa);
- b. Teorie spiskowe związane z ruchami klimatycznymi;
- c. Teorie spiskowe związane z przemysłem farmaceutycznym;
- d. Teorie spiskowe związane z polityką zagraniczną USA;
- e. Teorie spiskowe związane z wykorzystaniem koronawirusa do eliminacji najsłabszych;
- f. Teorie spiskowe związane z działaniem polskiego rządu.

Wiara w teorie spiskowe – zmiany w czasie



Chiny	2.68	2.78	2.82	2.74	2.80
USA	2.66	2.51	2.48	2.33	2.39
Big Pharma	2.26	2.21	2.19	2.1	2.15
Ruch ekologiczny	2.44	2.33	2.32	2.27	2.26
Osoby starsze i słabsze	2.95	2.91	2.84	2.77	2.79
Polski Rząd	3.6	4.08	4.15	4.19	4.3

Istnieje wiele teorii spiskowych na temat koronawirusa, jego pochodzenia oraz czerpania z niego korzyści. Chcieliśmy sprawdzić jak wygląda to wśród Polek i Polaków.

Zadaniem respondentów było określenie, na ile zgadzają się lub nie zgadzają z przywołanymi teoriami (1- Zdecydowanie się nie zgadzam; 7 – Zdecydowanie się zgadzam).

Zdecydowanie największą popularnością cieszą się teorie spiskowe dotyczące działania polskich władz. W trzecim tygodniu kwietnia wierzyła w nie już prawie połowa respondentów (Polskie władze celowo zatajają prawdziwą liczbę chorych na koronawirusa w Polsce; Aby zwiększyć swoje wpływy, władze polskie sprytnie manipulują informacjami dotyczącymi koronawirusa.). Największy wzrost wiary w teorie dotyczące polskich władz nastąpił między I a II pomiarem (wtedy pojawiła się informacja o zaostrzeniu obostrzeń oraz głosowaniu korespondencyjnym).

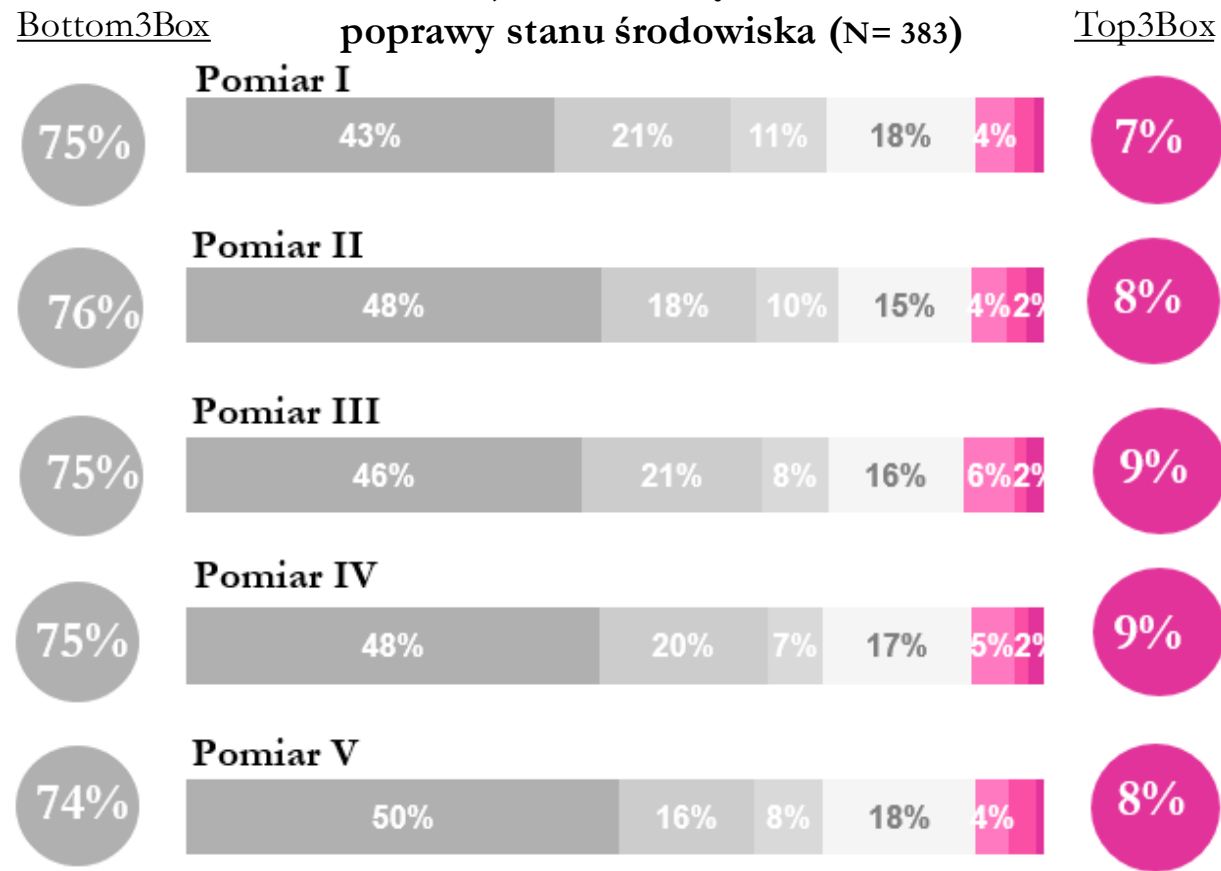


Teorie spiskowe: Ekolodzy

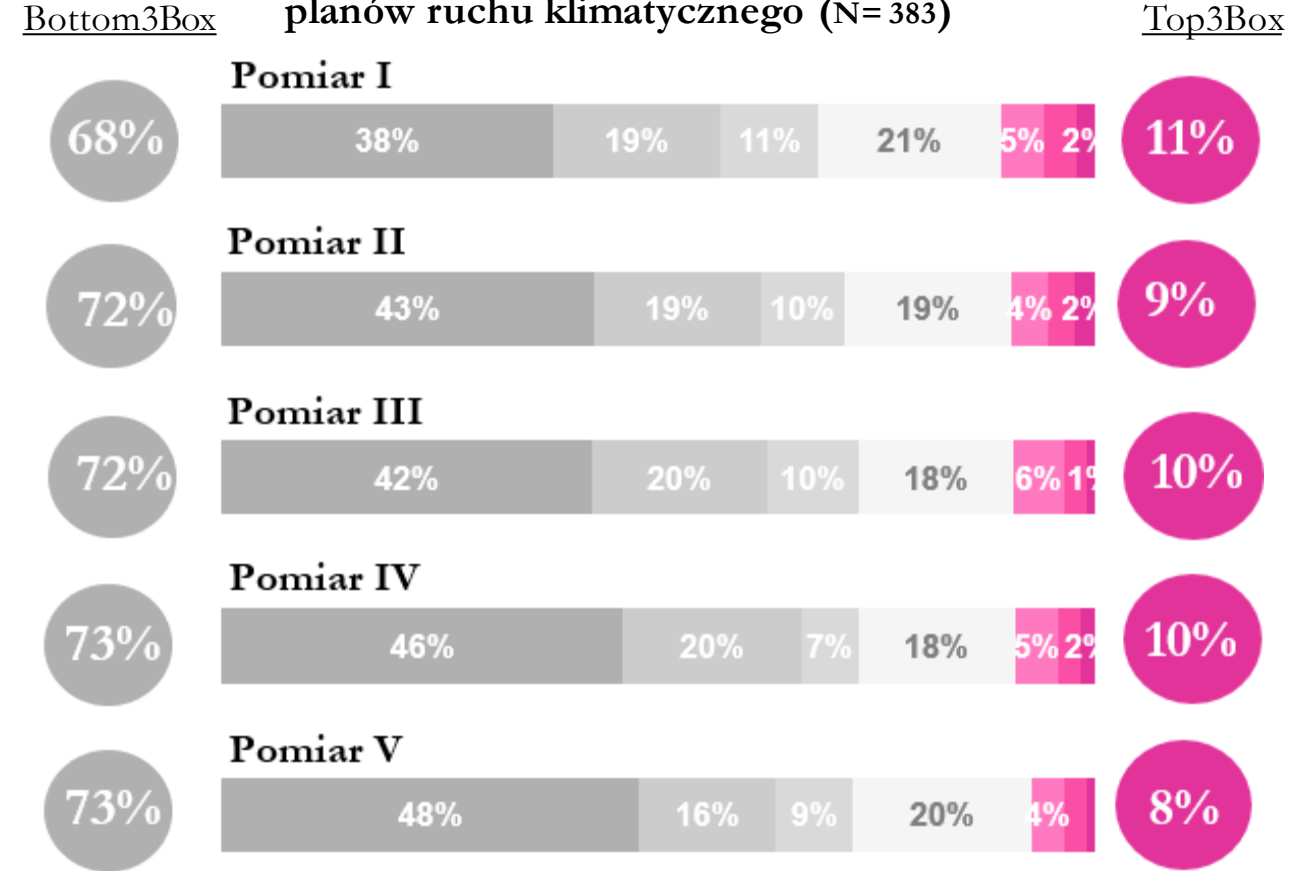
Teorie spiskowe: Ekolodzy

Osoby z dużych oraz bardzo dużych miast rzadziej przejawiają wiarę w teorie spiskowe związane z działalnością ekologów. Częściej z takimi teoriami zgadzają się osoby o przekonaniach konserwatywnych oraz popierające model wolnego rynku.

Koronawirus został stworzony przez ekologów w celu zmniejszenia liczby ludności i poprawy stanu środowiska (N= 383)



Koronawirus to sposób na sekretną realizację planów ruchu klimatycznego (N= 383)



■ 1 = Zdecydowanie się nie zgadzam ■ 2 = Nie zgadzam się ■ 3 = Raczej się nie zgadzam ■ 4 = Nie mam zdania
 ■ 5 = Raczej się zgadzam ■ 6 = Zgadzam się ■ 7 = Zdecydowanie się zgadzam



Teorie spiskowe: Big Pharma

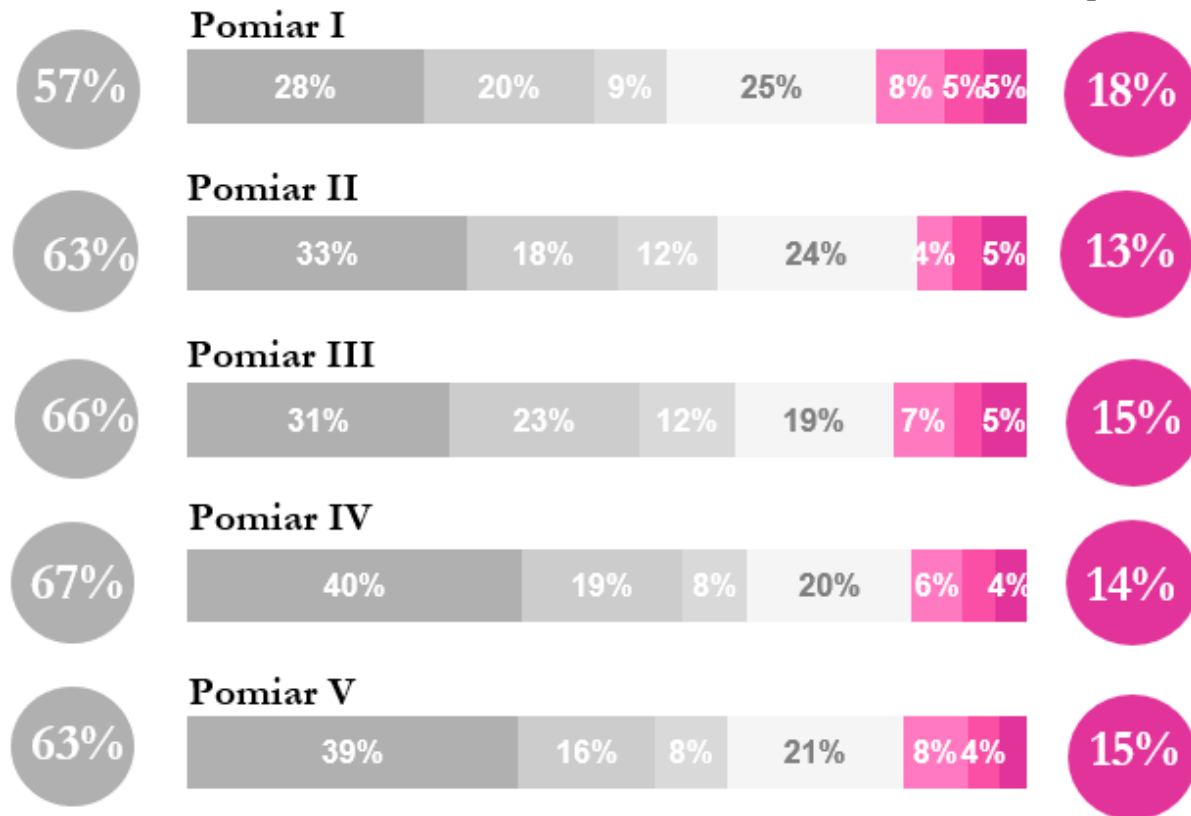
Teorie spiskowe: Big Pharma

W teorie spiskowe związane z koncernami farmaceutycznymi (Big Pharma) rzadziej wierzą osoby z bardzo dużych miast, ale częściej osoby starsze oraz osoby o konserwatywnych przekonaniach i popierające model wolnego rynku.

Koronawirus został stworzony przez koncerny farmaceutyczne (N= 383)

Bottom3Box

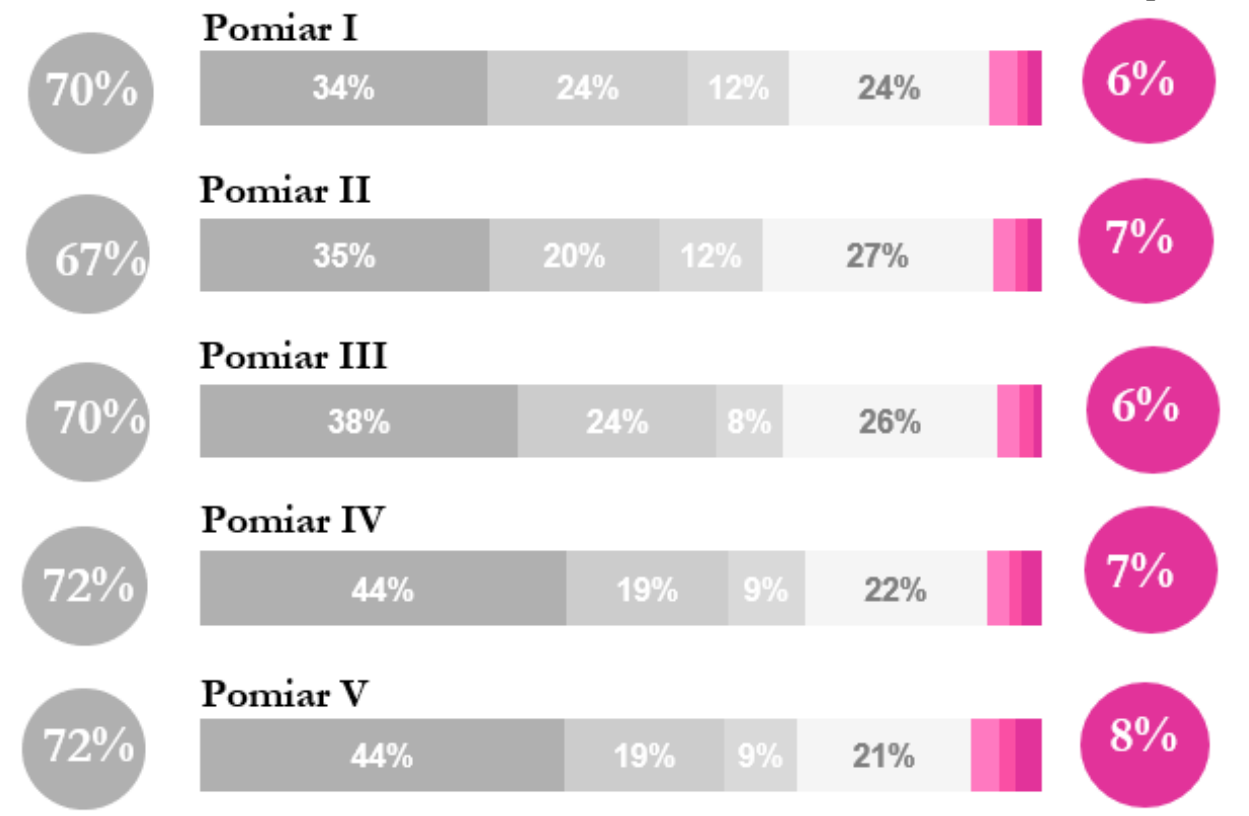
Top3Box



Lekarstwa, które mają za zadanie pomóc osobom chorym na koronawirusa tak naprawdę pogarszają ich stan (N=383)

Bottom3Box

Top3Box



■ 1 = Zdecydowanie się nie zgadzam
■ 5 = Raczej się zgadzam

■ 2 = Nie zgadzam się
■ 6 = Zgadzam się

■ 3 = Raczej się nie zgadzam
■ 7 = Zdecydowanie się zgadzam

■ 4 = Nie mam zdania

Teorie spiskowe: Big Pharma

W teorie spiskowe związane z koncernami farmaceutycznymi (Big Pharma) rzadziej wierzą osoby z bardzo dużych miast, ale częściej osoby starsze oraz osoby o konserwatywnych przekonaniach i popierające model wolnego rynku.

Koronawirus jest wstrzykiwany ludziom w szczepionkach (N=383)

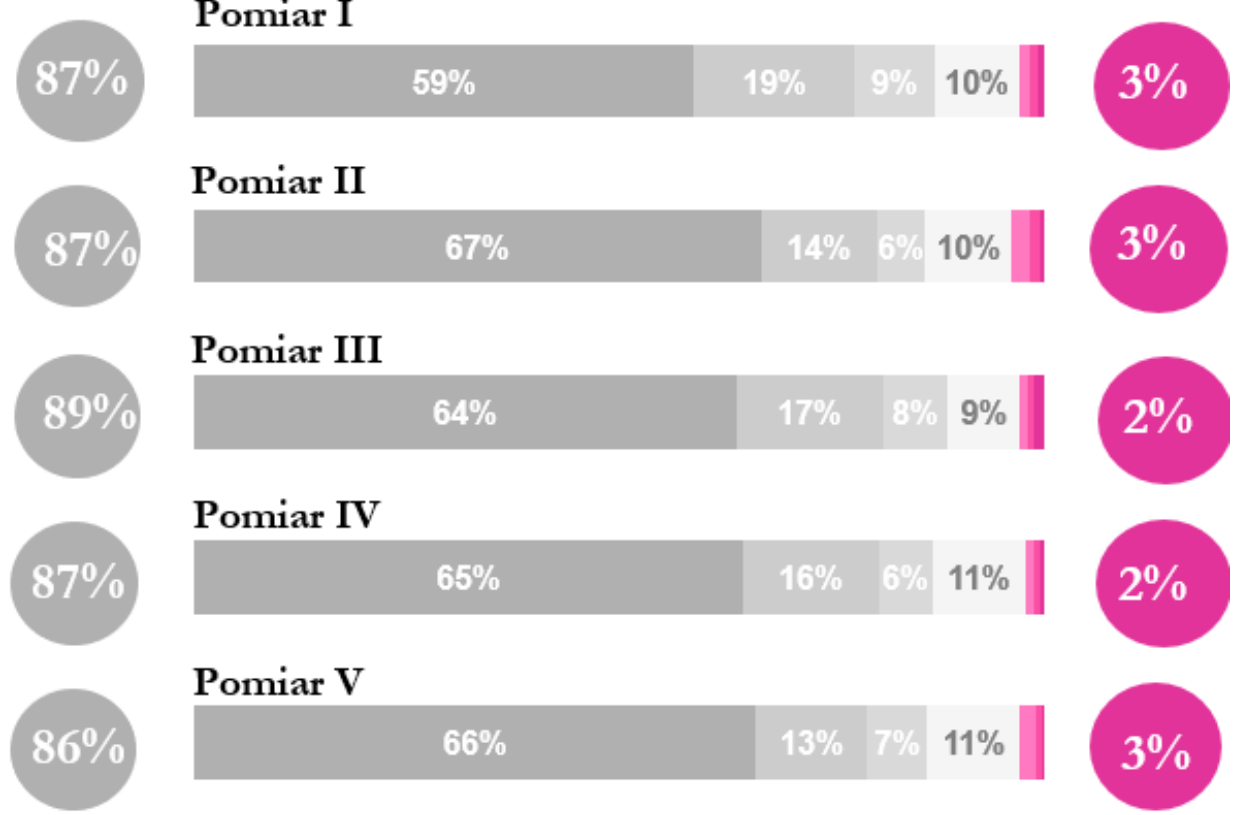
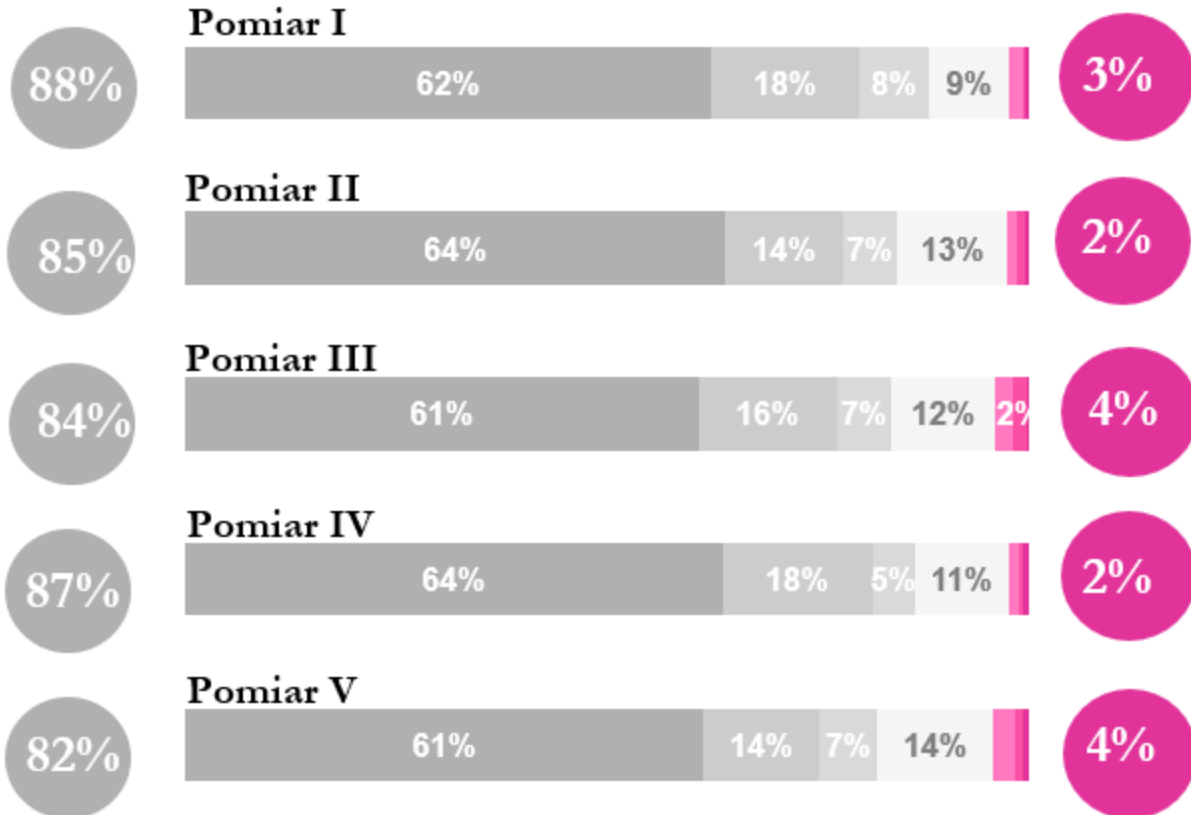
Lekarze dążą do rozprzestrzenienia się koronawirusa (N=383)

Bottom3Box

Top3Box

Bottom3Box

Top3Box



■ 1 = Zdecydowanie się nie zgadzam
 ■ 2 = Nie zgadzam się
 ■ 5 = Raczej się zgadzam
 ■ 6 = Zgadzam się

■ 3 = Raczej się nie zgadzam
 ■ 4 = Nie mam zdania
 ■ 7 = Zdecydowanie się zgadzam



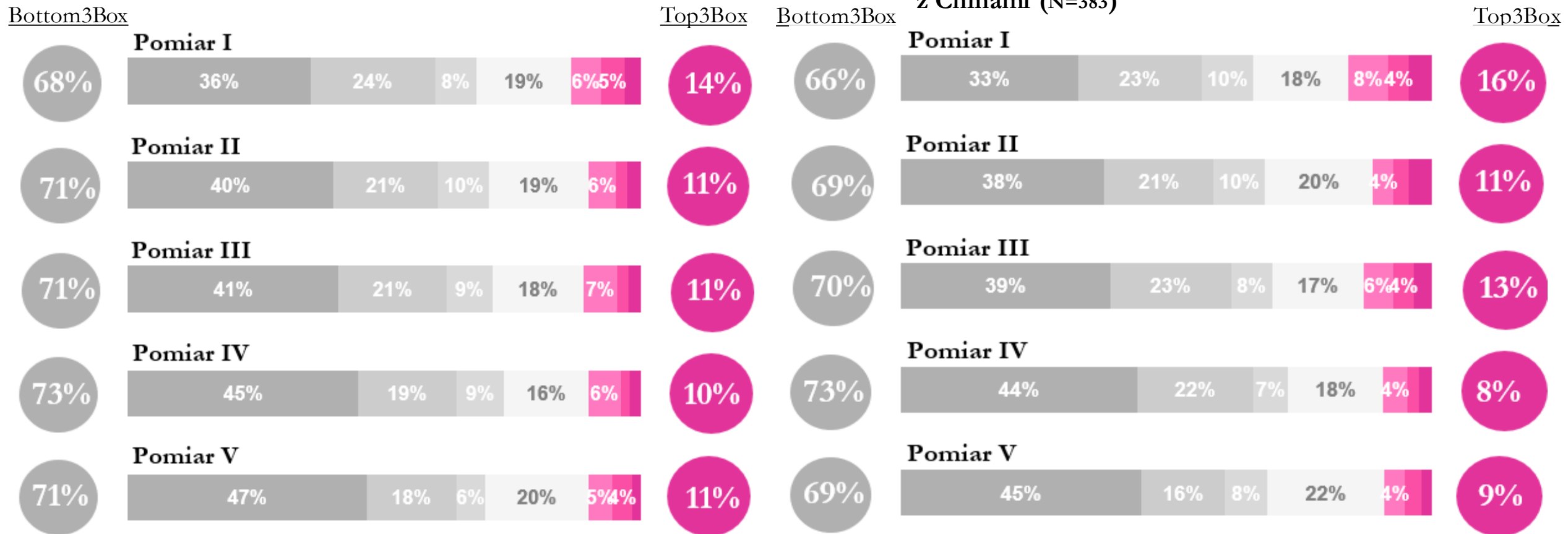
Teorie spiskowe: USA

Teorie spiskowe: USA

W teorie spiskowe związane z USA rzadziej wierzą osoby z dużych i bardzo dużych miast.

Koronawirus został stworzony przez amerykański rząd w celu przejęcia kontroli nad gospodarką światową (N=383)

Koronawirus został stworzony przez Amerykanów w celu poprawienia pozycji USA w wojnie gospodarczej z Chinami (N=383)



■ 1 = Zdecydowanie się nie zgadzam
 ■ 5 = Raczej się zgadzam

■ 2 = Nie zgadzam się
 ■ 6 = Zgadzam się

■ 3 = Raczej się nie zgadzam
 ■ 7 = Zdecydowanie się zgadzam

■ 4 = Nie mam zdania



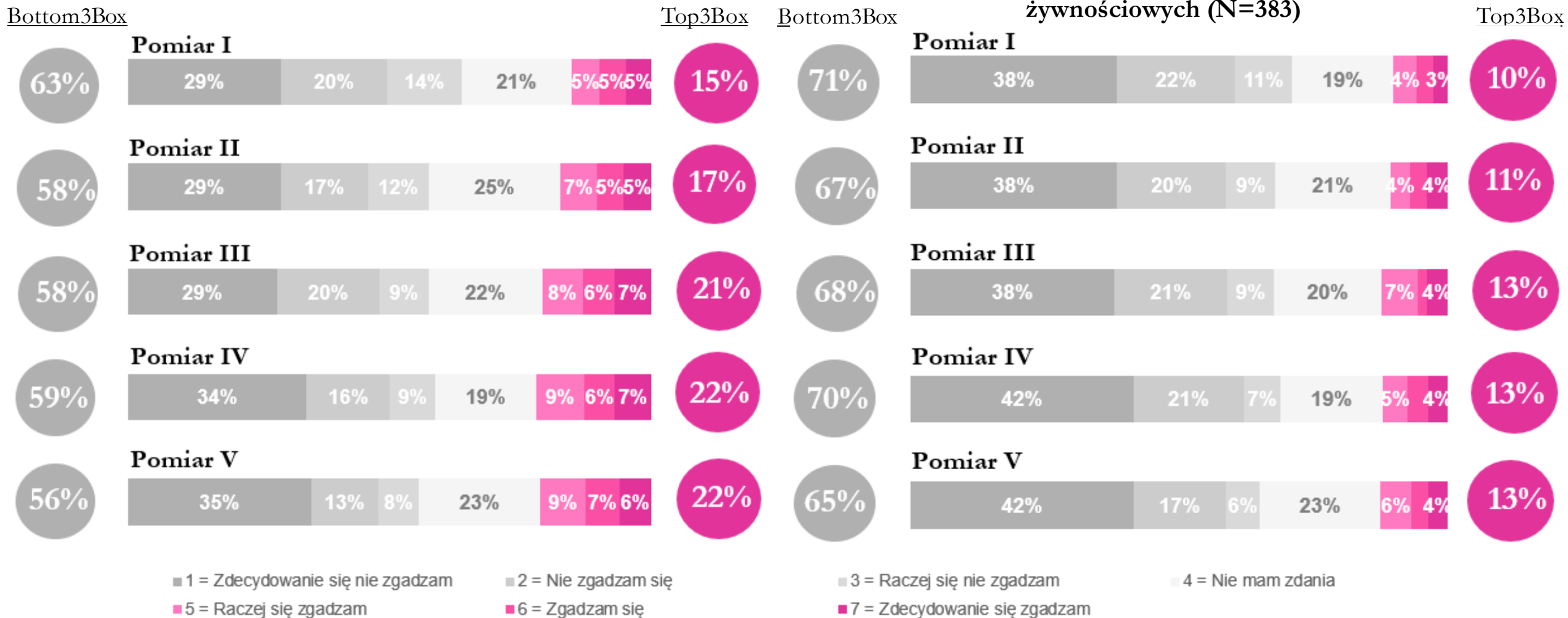
Teorie spiskowe: Chiny

Teorie spiskowe: Chiny

W teorie spiskowe związane z Chinami częściej wierzą osoby o bardziej konserwatywnych poglądach obyczajowych oraz popierające model wolnego rynku. Z biegiem czasu coraz więcej osób zgadzało się z tą teorią.

Koronawirus został stworzony przez Chińczyków w celu przejęcia kontroli nad gospodarką światową (N=383)

Koronawirus był celowo rozprzestrzeniany przez Chińczyków w lokalach gastronomicznych/ za pośrednictwem produktów żywnościowych (N=383)





Teorie spiskowe: Starsi i słabsi

Teorie spiskowe: starsi i słabi

W teorię spiskową dotyczącą wykorzystania epidemii do eliminacji najsłabszych grup częściej wierzą osoby o konserwatywnych przekonaniach oraz popierające model wolnego rynku.

Koronawirus został stworzony w celu pozbycia się starszych osób (N=383)

Koronawirus został stworzony po to, by wyeliminować najstarszych (N=383)

Bottom3Box

Top3Box

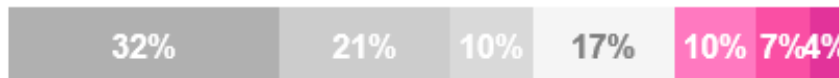
Bottom3Box

Top3Box

Pomiar I

Pomiar I

63%



21%

61%

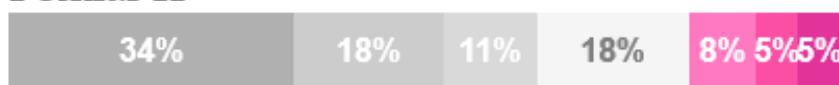


23%

Pomiar II

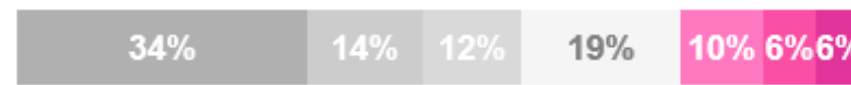
Pomiar II

63%



18%

60%

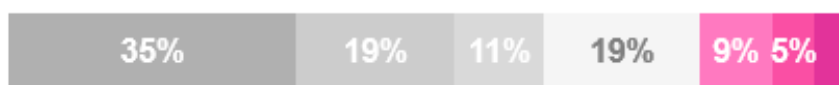


22%

Pomiar III

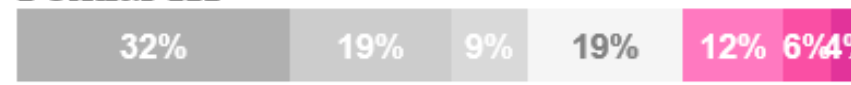
Pomiar III

65%



17%

60%



22%

Pomiar IV

Pomiar IV

65%



19%

61%



21%

Pomiar V

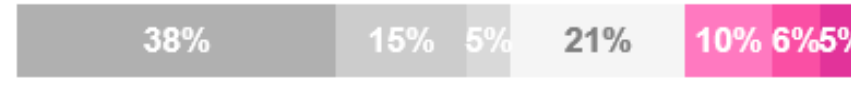
Pomiar V

64%



16%

58%



21%

■ 1 = Zdecydowanie się nie zgadzam

■ 2 = Nie zgadzam się

■ 3 = Raczej się nie zgadzam

■ 4 = Nie mam zdania

■ 5 = Raczej się zgadzam

■ 6 = Zgadzam się

■ 7 = Zdecydowanie się zgadzam



Teorie spiskowe: Polskie Władze

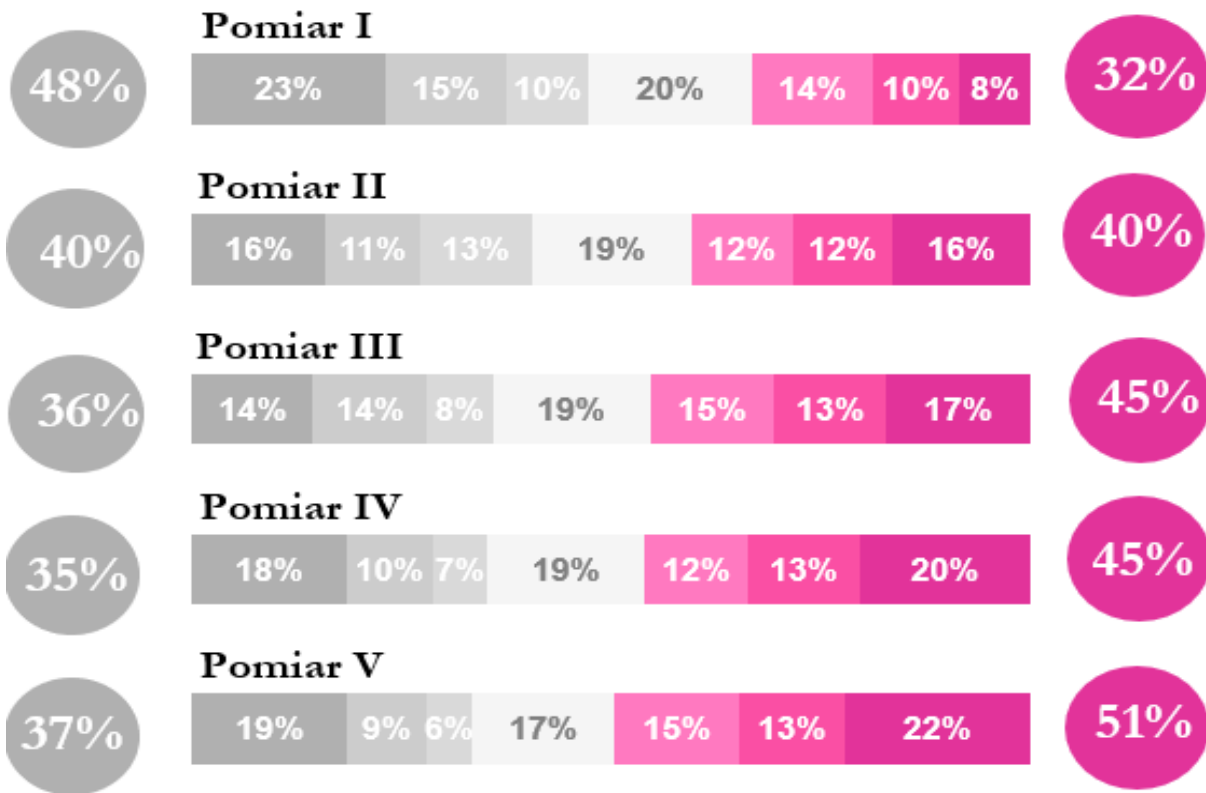
Teorie spiskowe: Polskie władze

W teorie spiskowe związane z zachowaniem polskich władz w obliczu epidemii częściej wierzą osoby z małych miejscowości oraz osoby popierające model wolnego rynku. Rzadziej zgadzają się z nimi osoby popierające Andrzeja Dudę oraz mające konserwatywne przekonania.

Polskie władze celowo zatajają prawdziwą liczbę chorych na koronawirusa w Polsce (N=383)

Bottom3Box

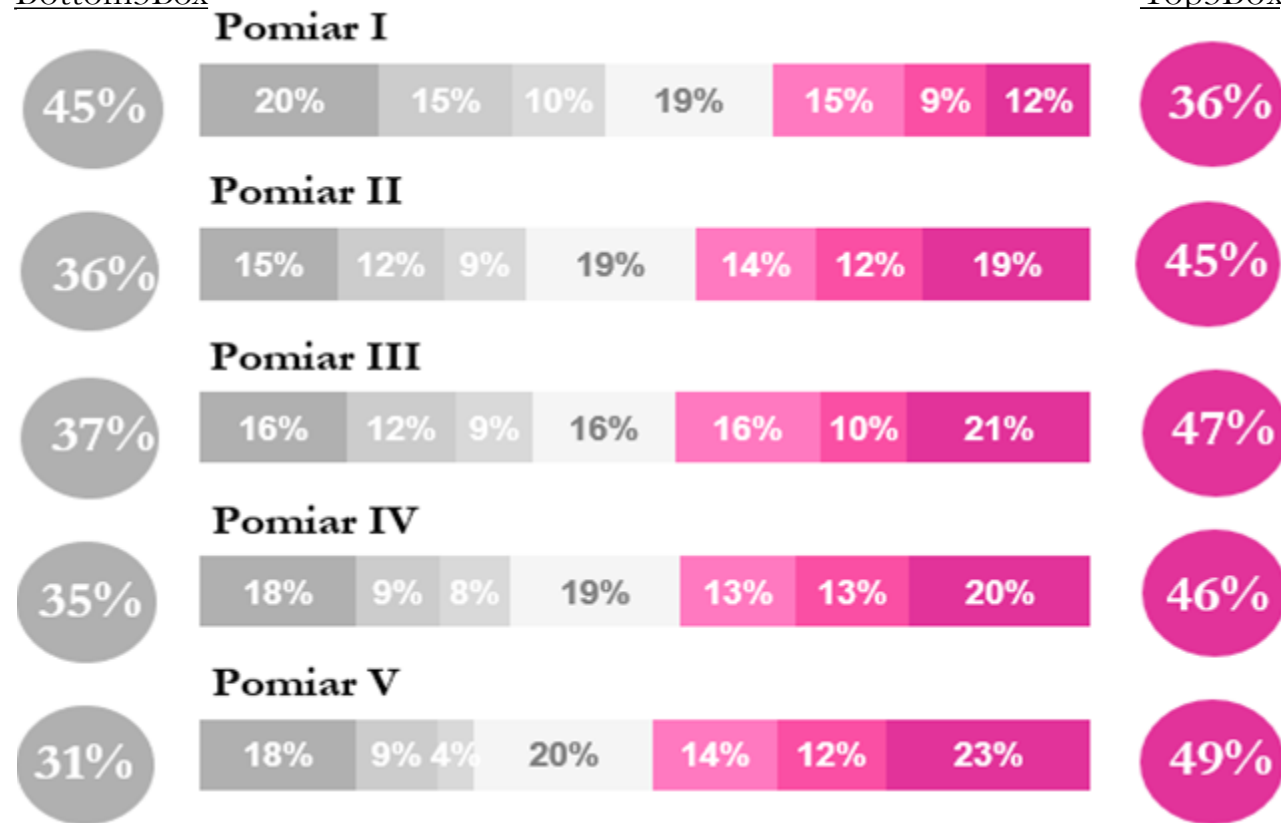
Top3Box



Aby zwiększyć swoje wpływy, władze polskie sprytnie manipulują informacjami dotyczącymi koronawirusa (N=383)

Bottom3Box

Top3Box



■ 1 = Zdecydowanie się nie zgadzam
 ■ 5 = Raczej się zgadzam

■ 2 = Nie zgadzam się
 ■ 6 = Zgadzam się

■ 3 = Raczej się nie zgadzam
 ■ 7 = Zdecydowanie się zgadzam

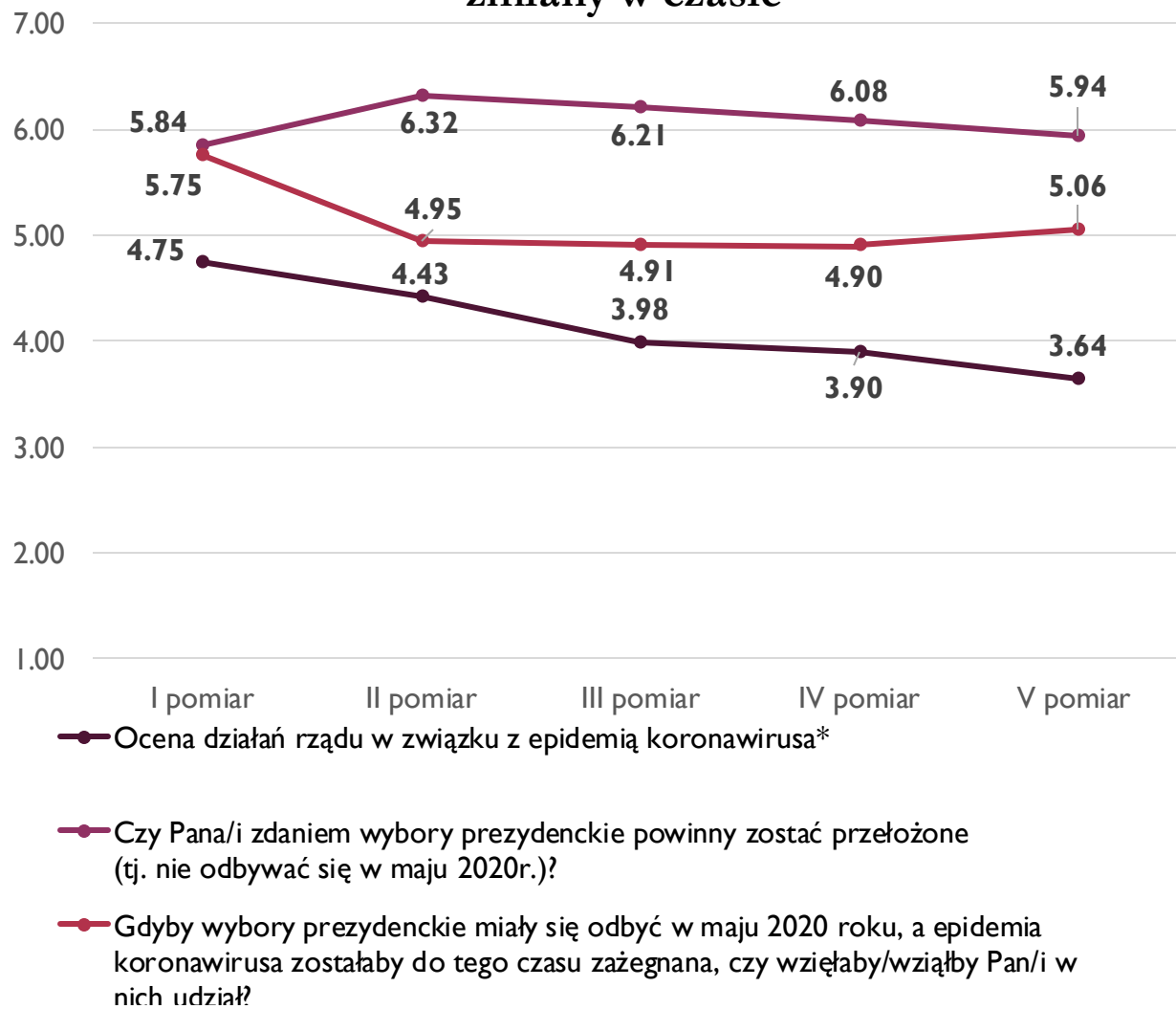
■ 4 = Nie mam zdania



Polityka i Covid-19

Polityka i Covid-19

Polityka i Covid-19 – zmiany w czasie



* W badaniu użyto skali od -3 (zdecydowanie negatywnie) do 3 (zdecydowanie pozytywnie), jednak na potrzeby wykresu zmieniono skalę od 1 (zdecydowanie negatywnie) do 7 (zdecydowanie pozytywnie).

Ważnym aspektem, jaki chcieliśmy zbadać były reakcje na politykę w czasach koronawirusa i zmiany z nią związane. Najbardziej interesujący jest wynik ogólnej oceny działań rządu w związku z epidemią koronawirusa. Następuje wyraźny spadek oceny wraz z czasem, który może być związany na przykład z nieustannym wzrostem przypadków zachorowań na COVID-19 w Polsce (I Pomiar – 425 przypadków; V Pomiar – 8375).

Jeśli chodzi o wybory prezydenckie, które miały odbyć się 10 maja, niezmiennie od początku badania respondenci opowiadali się za przełożeniem wyborów. Zastanawiająca jest zmiana między I a II pomiarem, gdzie można zauważyć gwałtowny wzrost poparcia dla przełożenia wyborów. Może to być związane z niedostrzeganiem zagrożenia związanego z koronawirusem w pierwszym tygodniu z uwagi na niewielką wtedy (w porównaniu z innymi krajami) liczbę przypadków.

Podobne wnioski można wysnuć w kontekście pytania o frekwencję w ewentualnych wyborach 10 maja. Widzimy spadek chęci udziału w nich między końcem 3 tygodnia marca (425 przypadków) a końcem 4 tygodnia (1389 przypadków), mimo że pytanie zakładało, że epidemia zostanie do tego czasu zażegnana. Możliwe, że na tym etapie uczestnicy nie wierzyli już w to, że epidemia może zostać zażegnana do tego czasu.

Ocena działań rządu

Zapytaliśmy Polaków i Polki jak oceniają działania rządu w związku z epidemią koronawirusa. Z tygodnia na tydzień coraz więcej osób negatywnie oceniało działania rządu.

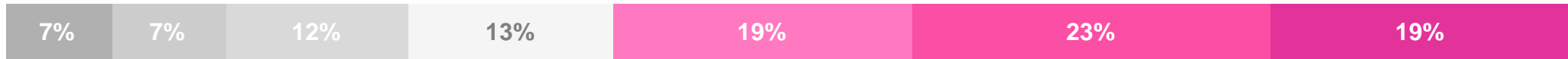
Ocena działań rządu w związku z epidemią koronawirusa (N=383)

Bottom3Box

Top3Box

26%

Pomiar I



61%

31%

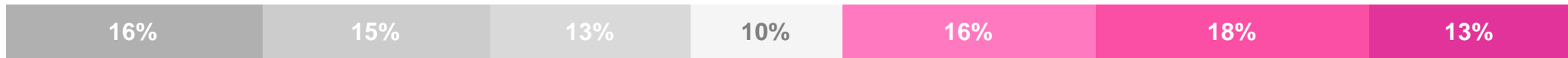
Pomiar II



56%

44%

Pomiar III



47%

43%

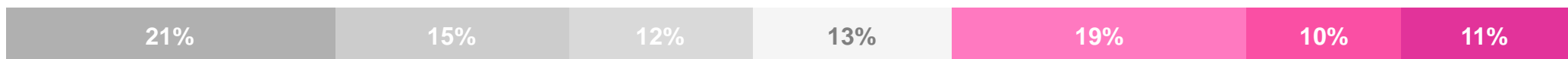
Pomiar IV



44%

48%

Pomiar V



40%

■ Zdecydowanie negatywne ■ Negatywne ■ Raczej negatywne ■ Nie mam zdania ■ Raczej pozytywne ■ Pozytywne ■ Zdecydowanie pozytywne

Wybory prezydenckie 2020 – zmiana terminu

Zdecydowana większość Polaków i Polek uważała, że wybory nie powinny odbyć się w maju 2020r.

Bottom3Box

Czy Pana/i zdaniem wybory prezydenckie powinny zostać przełożone (tj. nie odbywać się w maju 2020r.)? (N=383)

Top3Box

12%

Pomiar I



77%

6%

Pomiar II



87%

7%

Pomiar III



86%

12%

Pomiar IV



83%

15%

Pomiar V



80%

■ 1 = Zdecydowanie się nie zgadzam
■ 2 = Nie zgadzam się
■ 3 = Raczej się nie zgadzam
■ 4 = Nie mam zdania
■ 5 = Raczej się zgadzam
■ 6 = Zgadzam się
■ 7 = Zdecydowanie się zgadzam

■ 2 = Nie zgadzam się
■ 5 = Raczej się zgadzam

■ 3 = Raczej się nie zgadzam
■ 6 = Zgadzam się

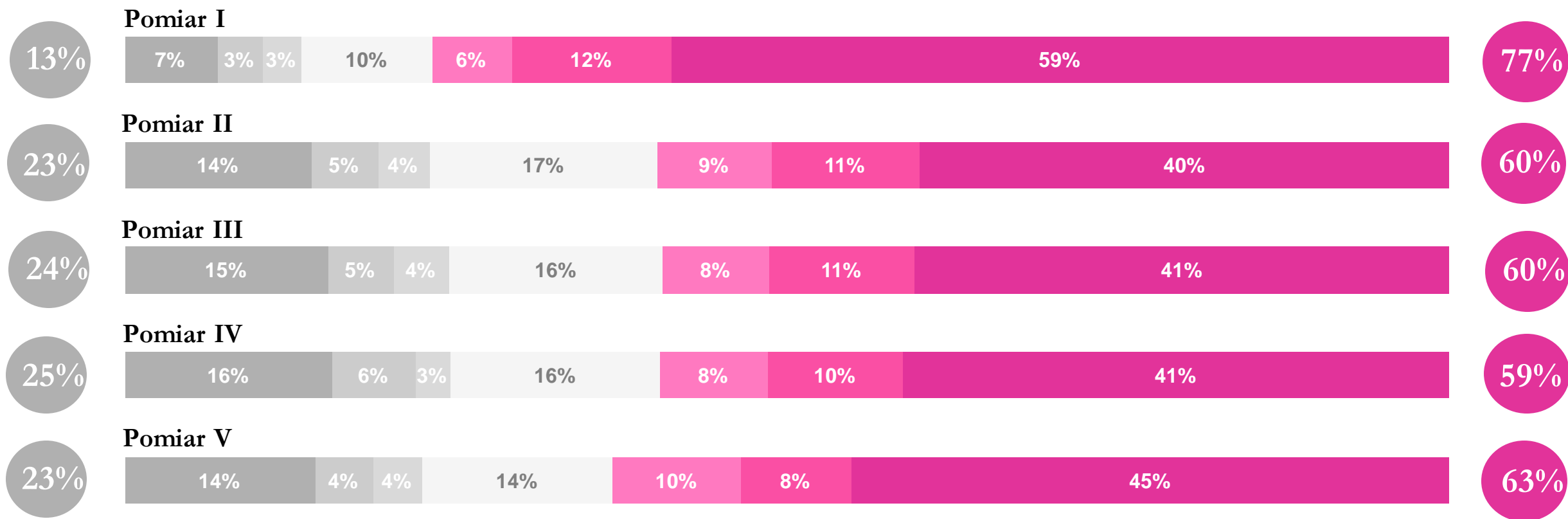
Wybory prezydenckie 2020 - frekwencja

Większość Polaków i Polek chciałaby wziąć udział w wyborach, gdyby odbyły się one w przewidzianym wcześniej terminie, a epidemia zostałaby zażegnana. Jednak już na przełomie marca/kwietnia (II pomiar) chęć partycypacji bardzo spadła. Mogło to zostać wywołane ogólną sytuacją pandemii, ale też trudnością wyobrażenia sobie sytuacji zażegnania epidemii do wyborów.

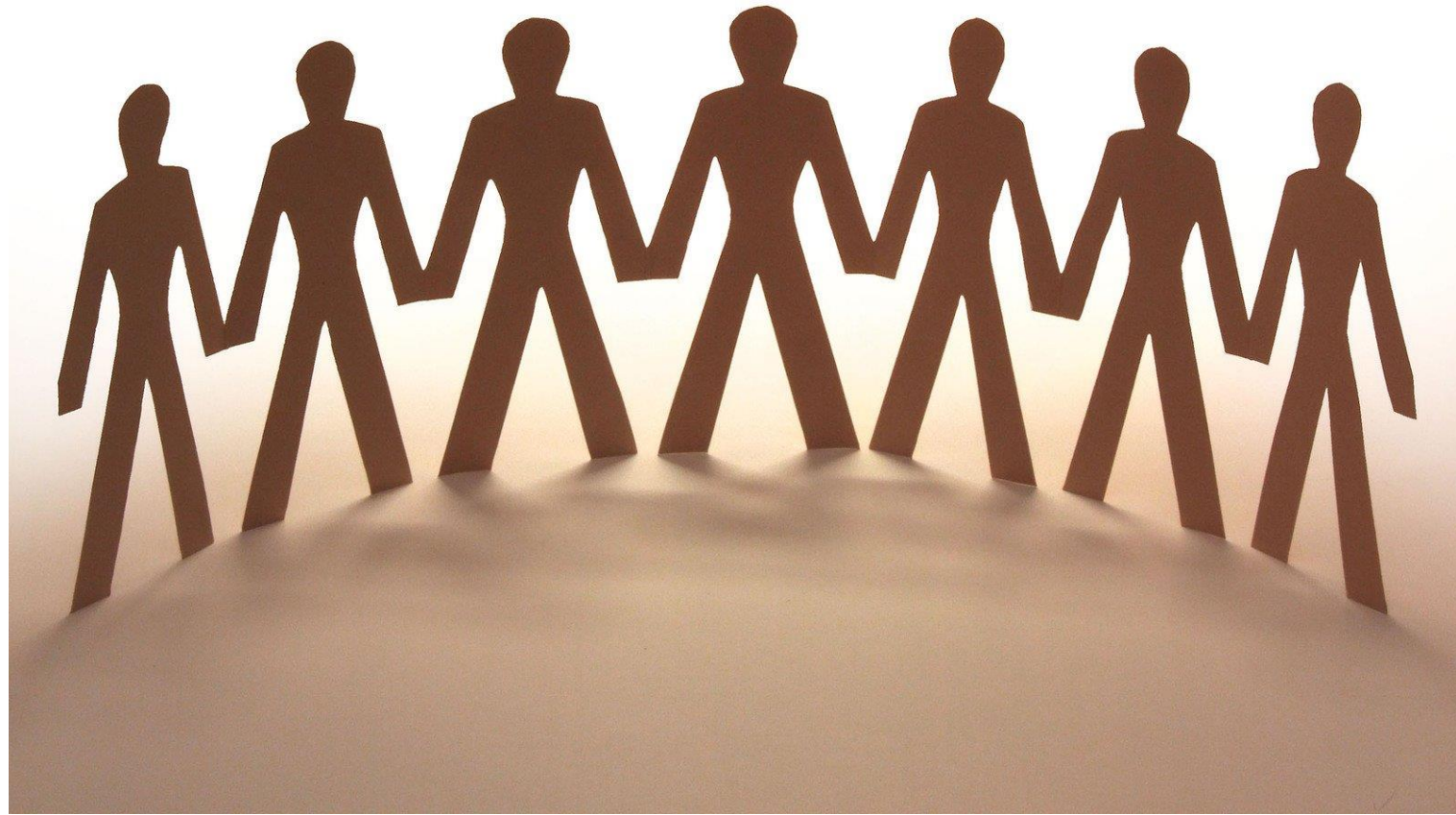
Gdyby wybory prezydenckie miały się odbyć w maju 2020 roku, a epidemia koronawirusa zostałaaby do tego czasu zażegnana, czy wzięłaby/wziąłby Pan/i w nich udział? (N=383)

Bottom3Box

Top3Box



- 1 = Zdecydowanie się nie zgadzam
- 2 = Nie zgadzam się
- 3 = Raczej się nie zgadzam
- 4 = Nie mam zdania
- 5 = Raczej się zgadzam
- 6 = Zgadzam się
- 7 = Zdecydowanie się zgadzam



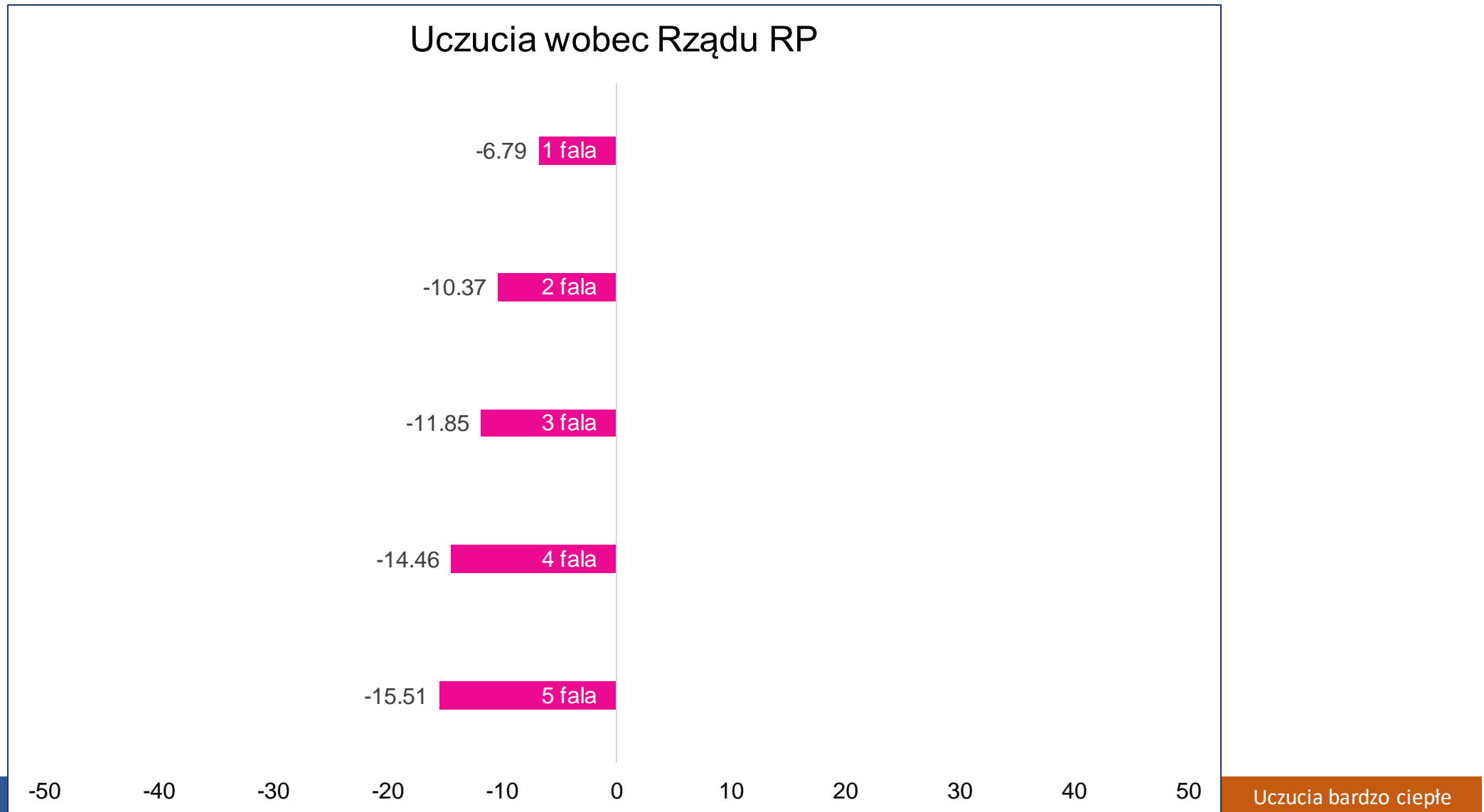
Relacje międzygrupowe

Covid-19 a stosunek do innych

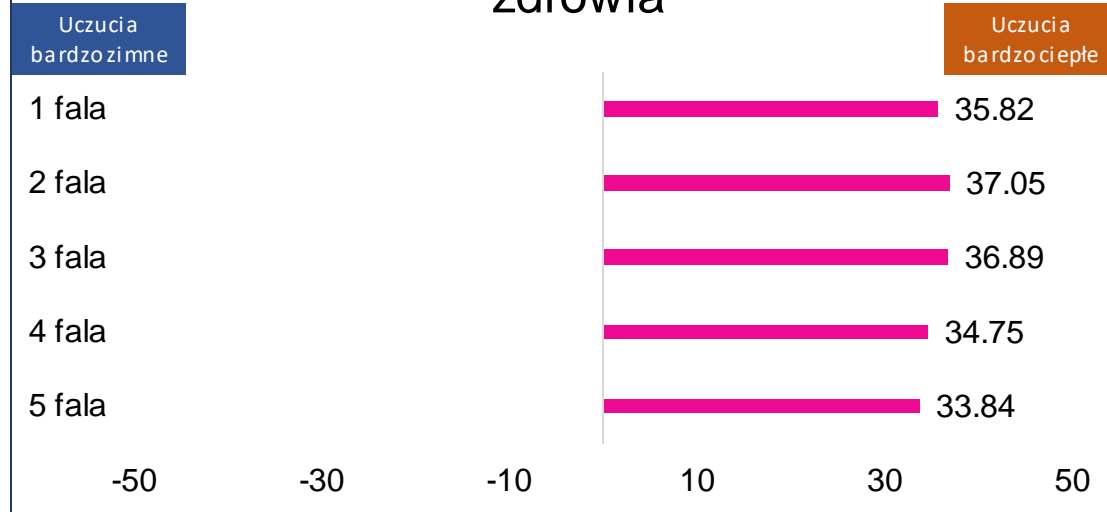


Poczucie zagrożenia często sprawia, że nasz stosunek do innych/obcych ulega pogorszeniu (Navarrete & Fessler, 2006). Zapytaliśmy Polaków i Polki o ich uczucia wobec różnych grup oraz to, w jakim stopniu odczuwają do nich obrzydzenie:

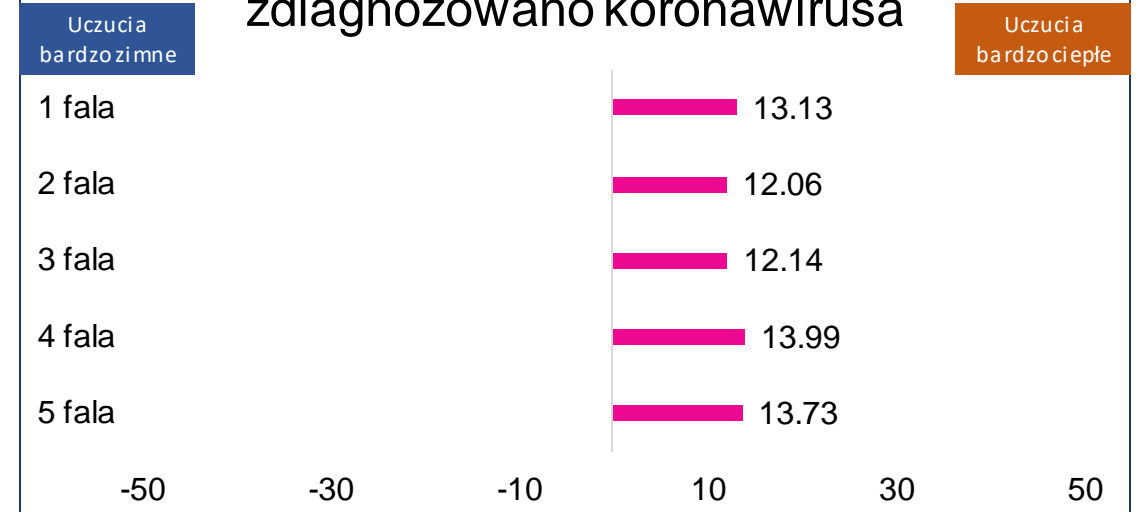
- a) Przedstawiciele innych narodów: Włochów, Żydów oraz Chińczyków.
- b) Osób stosujących i niestosujących się do zaleceń mających ograniczyć epidemię
- c) Osób, u których zdiagnozowano koronawirusa
- d) Osób poddanych kwarantannie
- e) Osób bezdomnych
- f) Osób starszych
- g) Osób homoseksualnych
- h) Pracowników ochrony zdrowia (lekarzy, pielęgniarek, ratowników)
- i) Rządu RP



Uczucia wobec Pracowników ochrony zdrowia



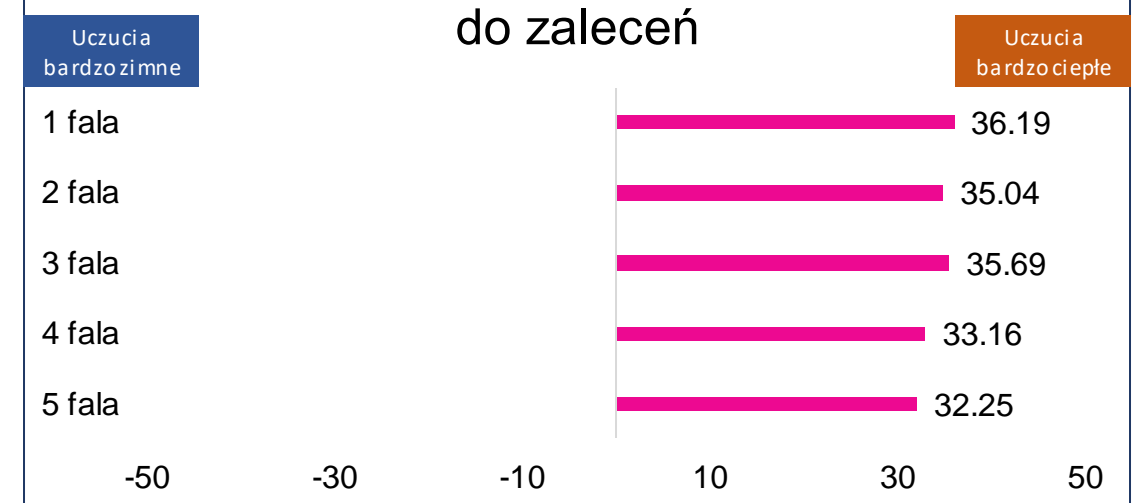
Uczucia wobec Osób, u których zdiagnozowano koronawirusa



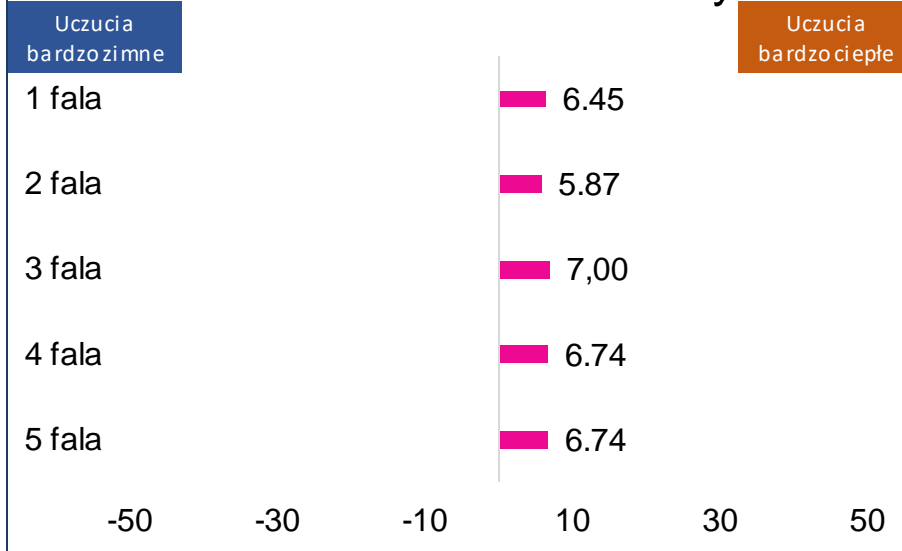
Uczucia wobec Osób niestosujących się do zaleceń



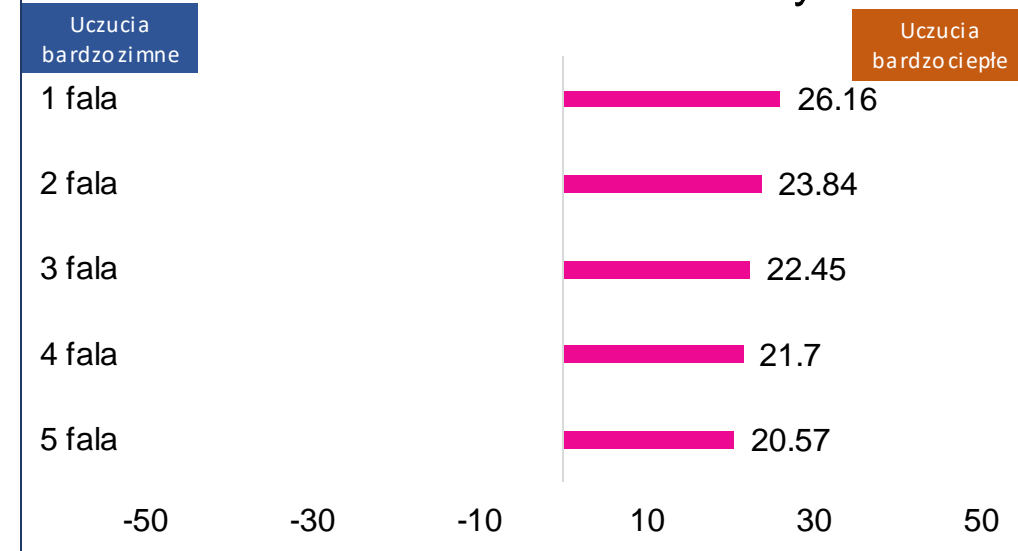
Uczucia wobec Osób stosujących się do zaleceń



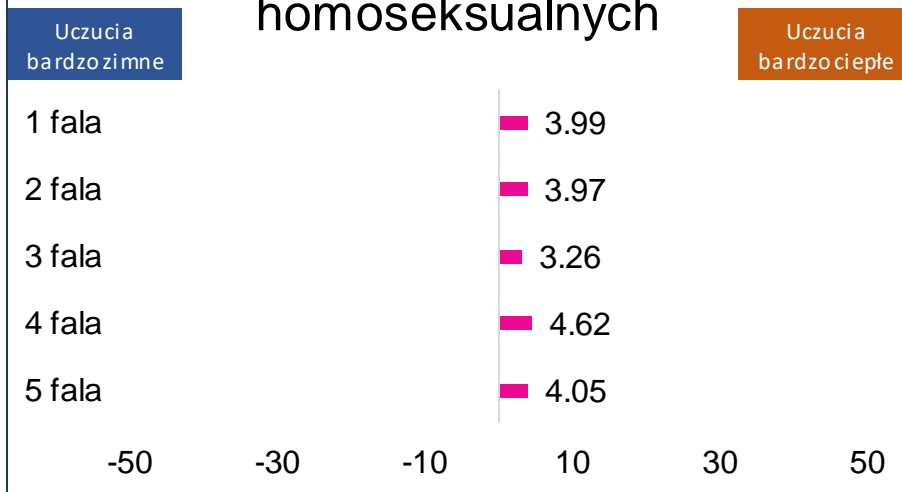
Uczucia wobec Bezdomnych

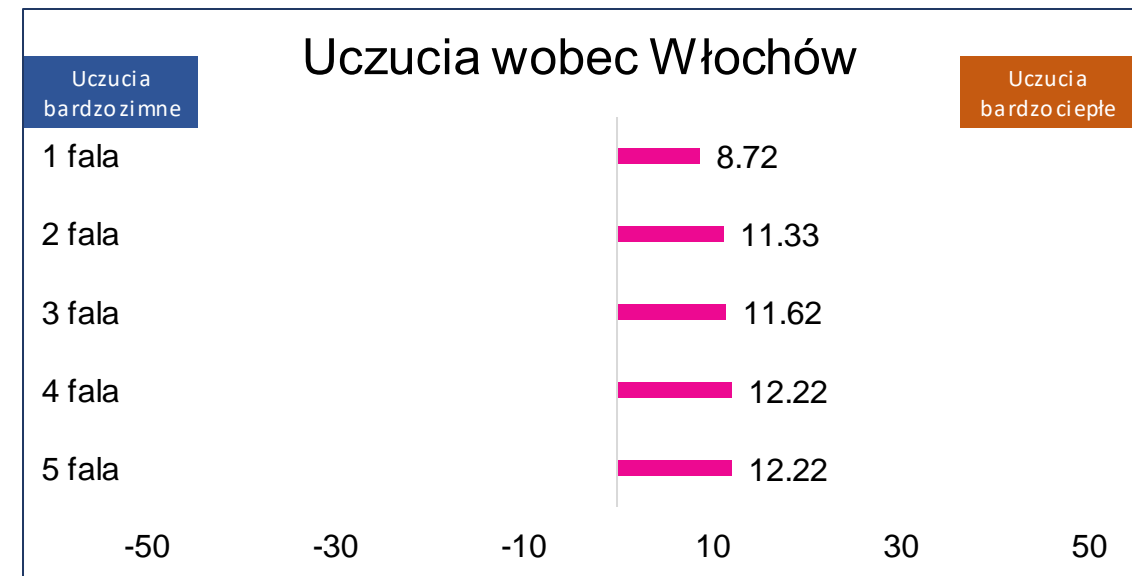
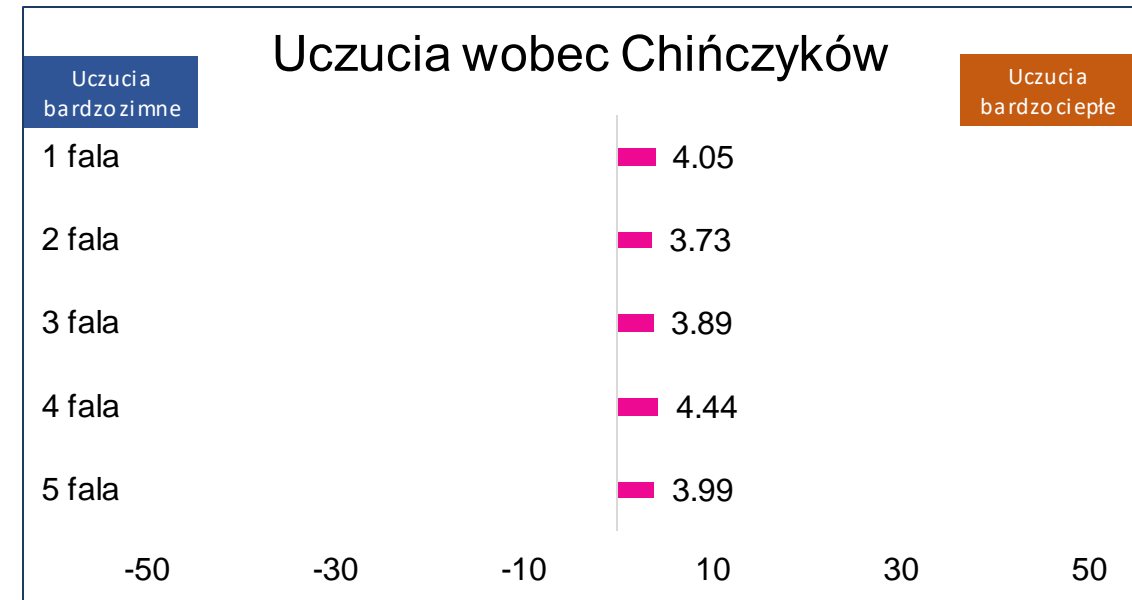
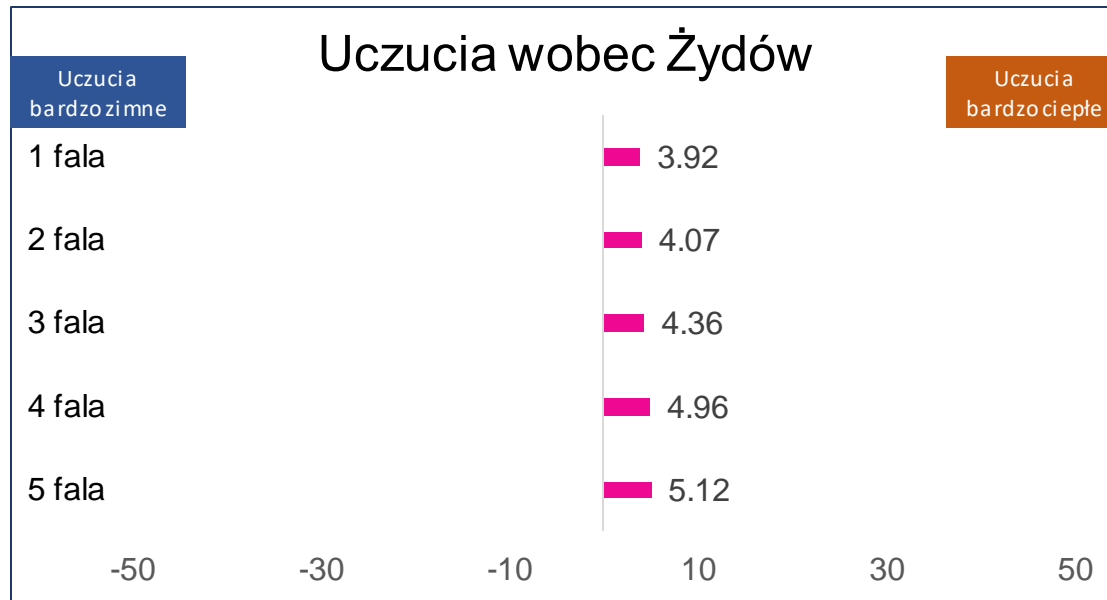


Uczucia wobec Osób starszych



Uczucia wobec Osób homoseksualnych





N=383

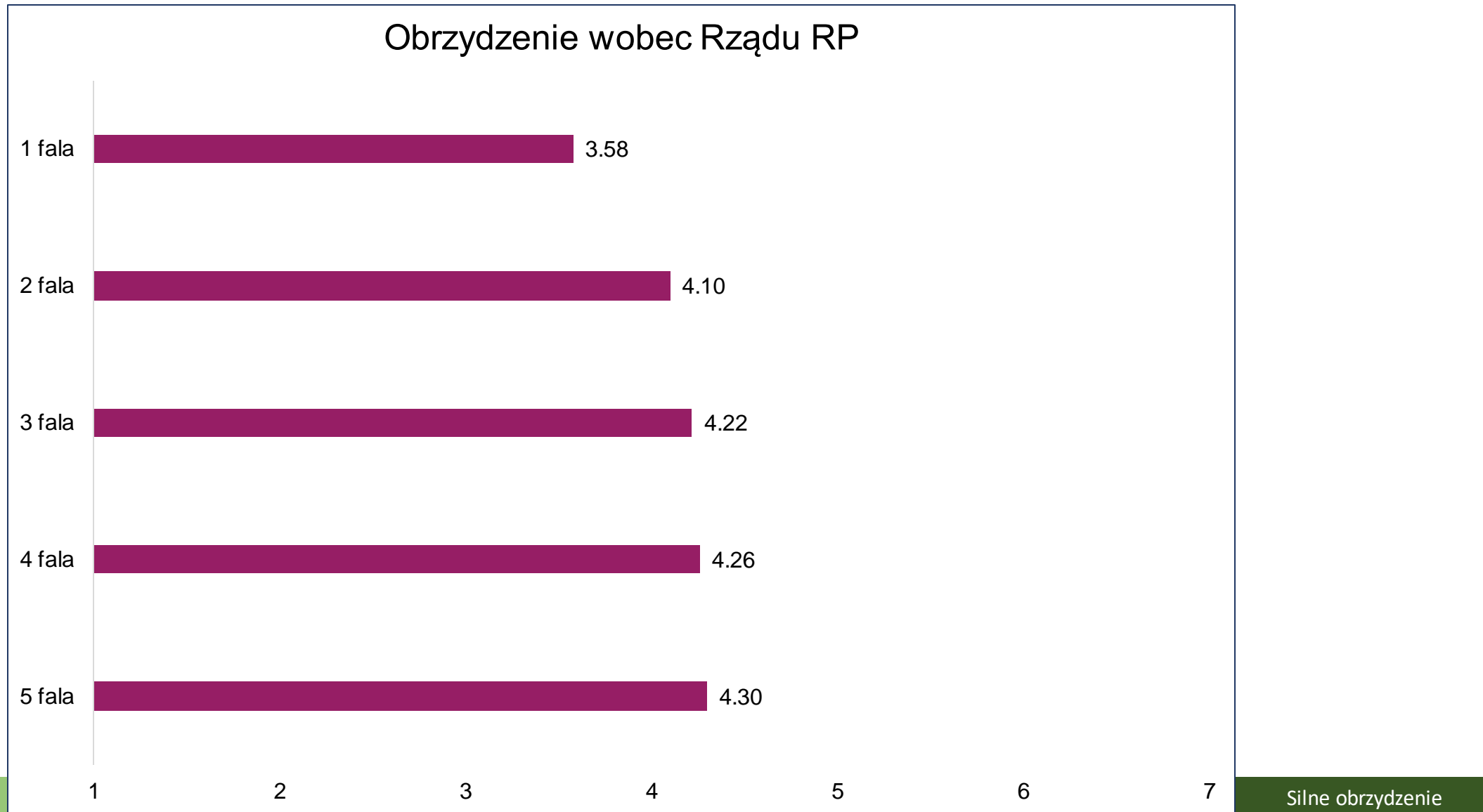
Postawy wobec grup: „termometr” uczuć

Proszę określić temperaturę swoich uczuć wobec wymienionych niżej grup. Odpowiadając, proszę skorzystać z Termometru Uczuć, gdzie wysoka temperatura (50°) oznacza uczucia pozytywne (ciepłe), a niska (-50°) uczucia negatywne (zimne). Temperatura zerowa oznacza uczucia neutralne. Wykres przedstawia uśrednione wyniki dla wszystkich pomiarów.



Uczucia bardzo zimne

Uczucia bardzo ciepłe



Obrzydzenie wobec Osób, u których zdiagnozowano koronawirusa

Brak obrzydzenia

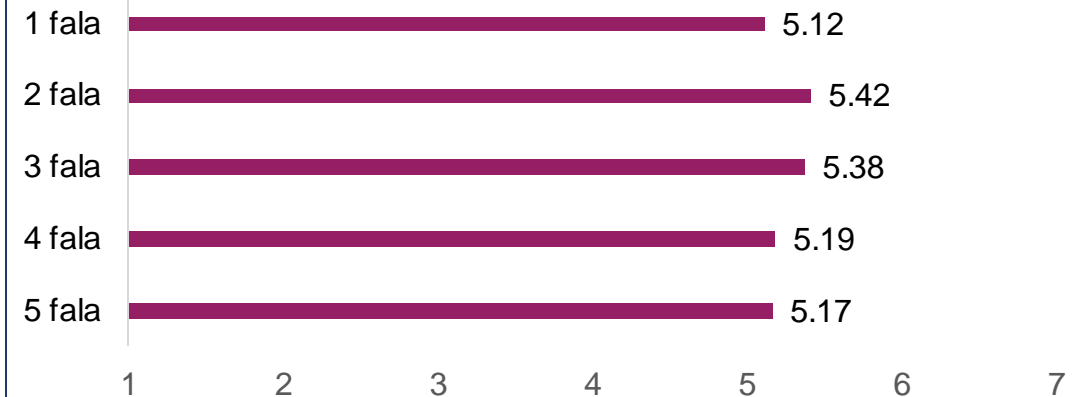
Silne obrzydzenie



Obrzydzenie wobec Osób niestosujących się do zaleceń

Brak obrzydzenia

Silne obrzydzenie



Obrzydzenie wobec Pracowników ochrony zdrowia

Brak obrzydzenia

Silne obrzydzenie



Obrzydzenie wobec Osób stosujących się do zaleceń

Brak obrzydzenia

Silne obrzydzenie



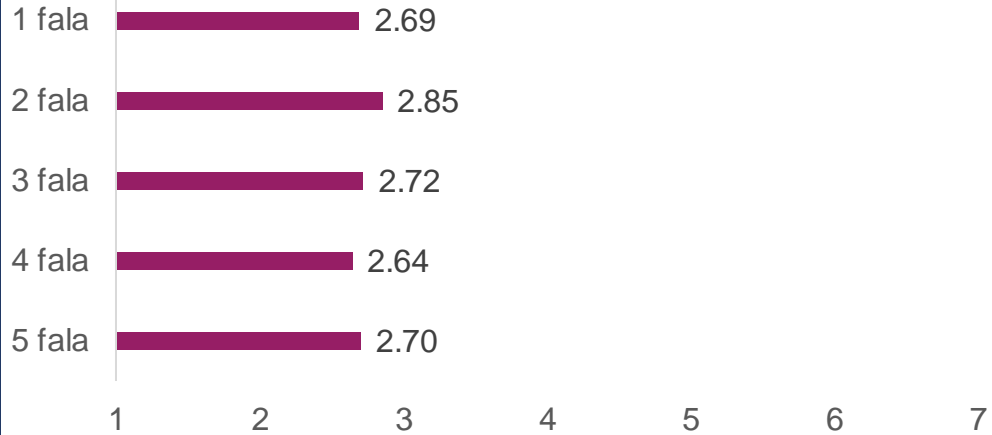
N=383

Postawy wobec grup: odczuwane obrzydzenie

Obrzydzenie wobec Bezdomnych

Brak obrzydzenia

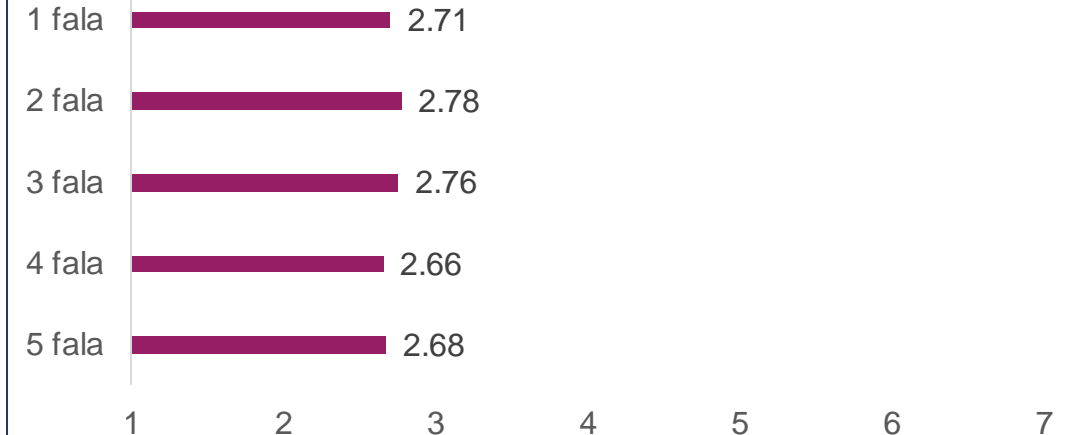
Silne obrzydzenie



Obrzydzenie wobec Osób homoseksualnych

Brak obrzydzenia

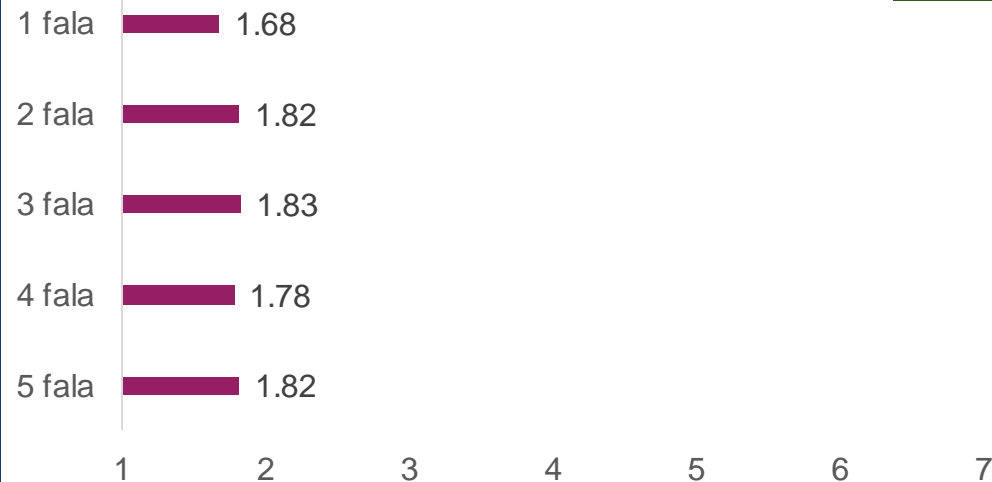
Silne obrzydzenie



Obrzydzenie wobec Osób starszych

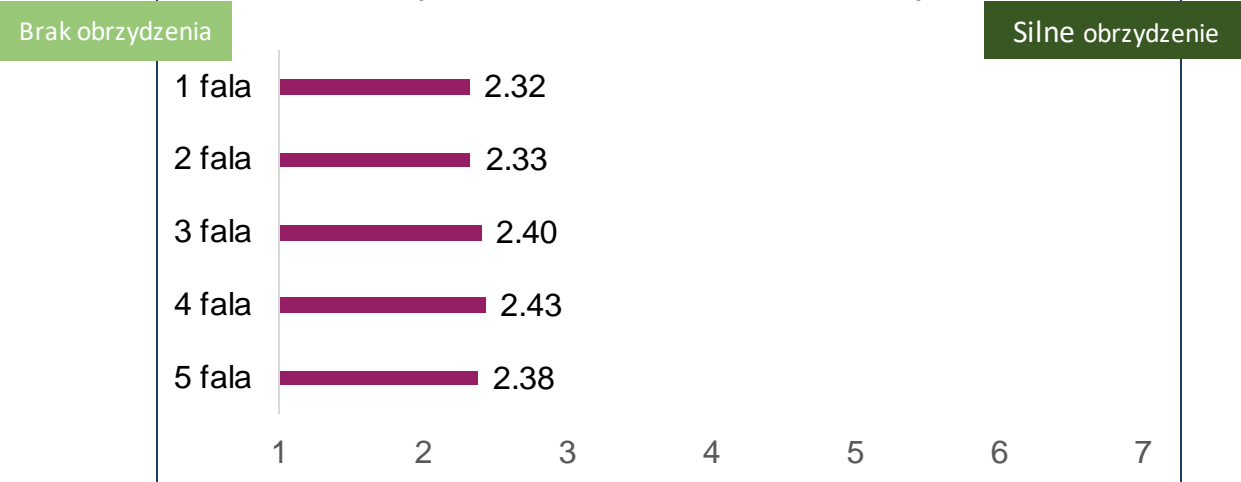
Brak obrzydzenia

Silne obrzydzenie

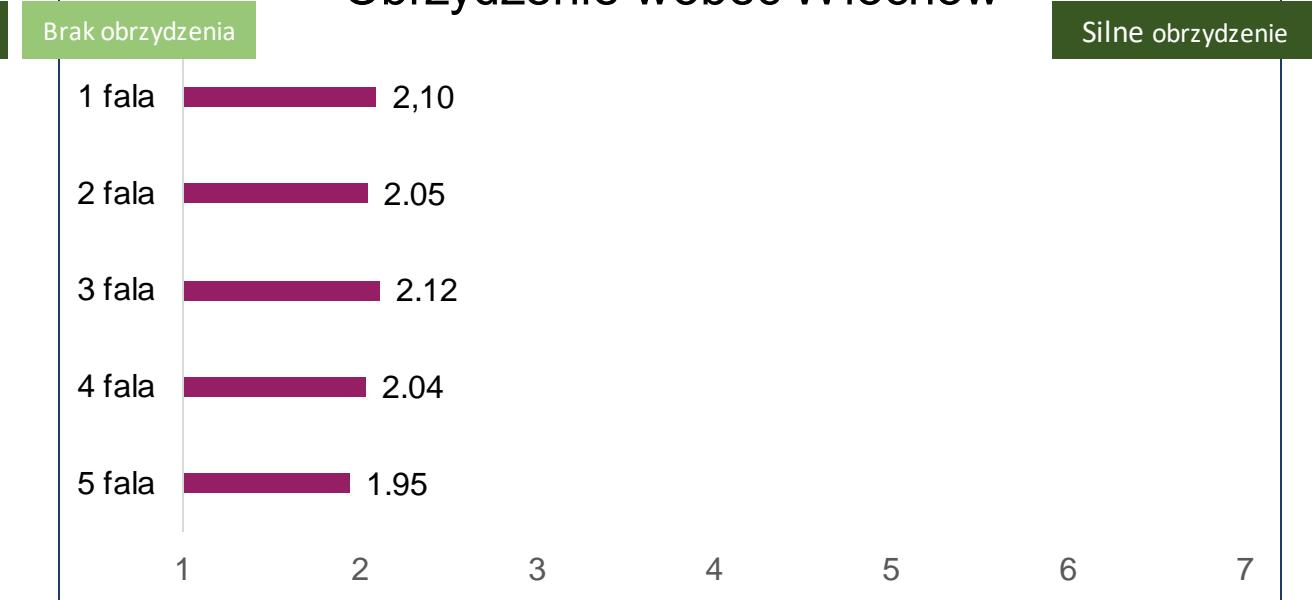


Postawy wobec grup: odczuwane obrzydzenie

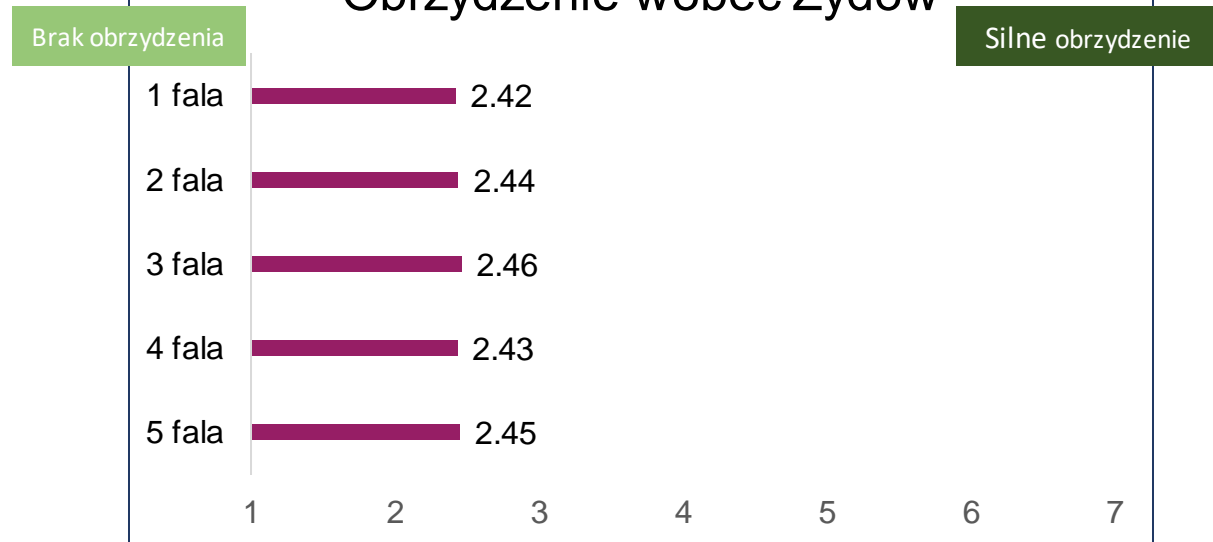
Obrzydzenie wobec Chińczyków



Obrzydzenie wobec Włochów



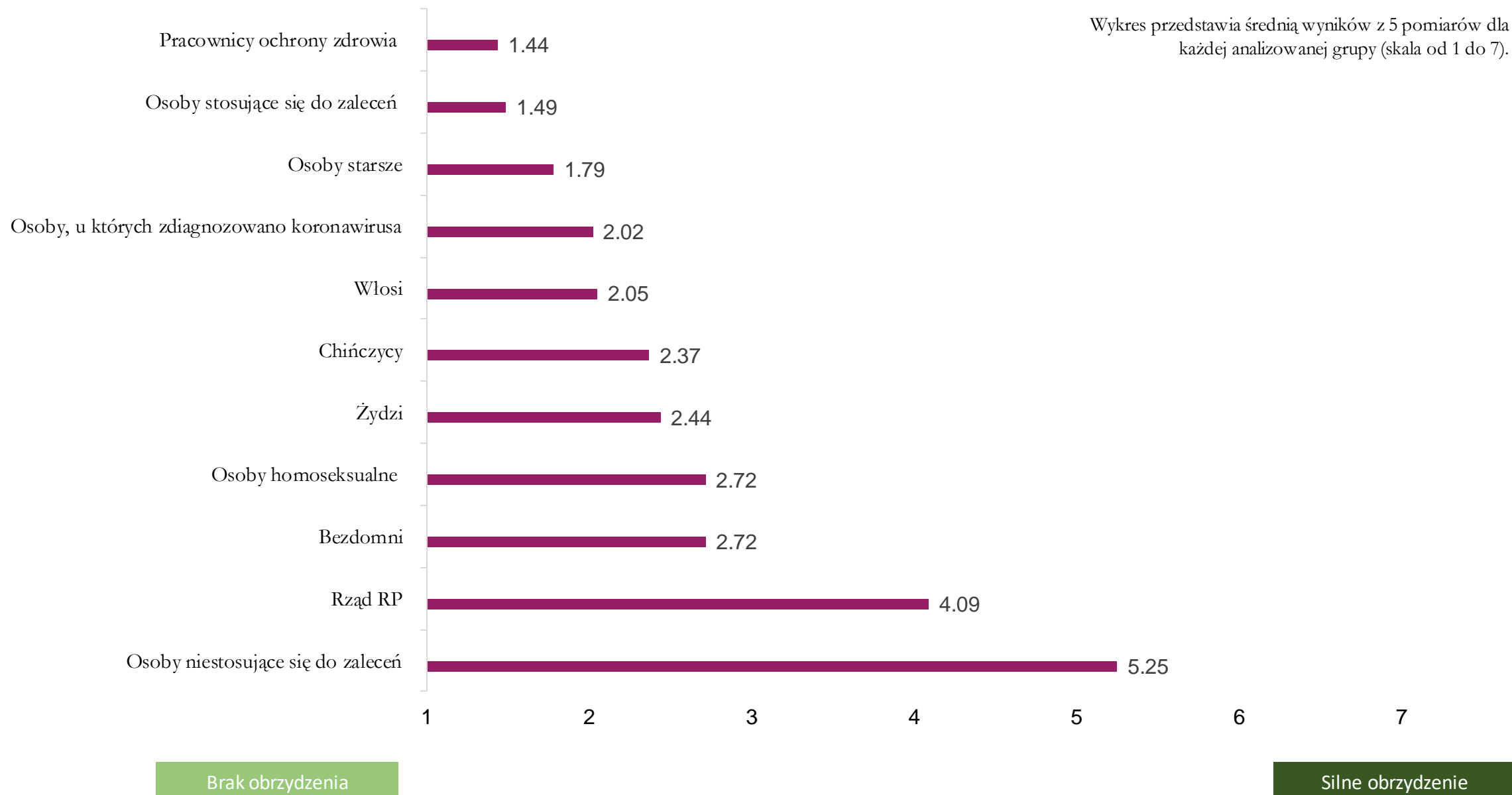
Obrzydzenie wobec Żydów



N=383

Postawy wobec grup: odczuwane obrzydzenie

W jakim stopniu odczuwa Pan/i obrzydzenie wobec wymienionych grup? Proszę odpowiedzieć, posługując się skalą od 1 do 7, gdzie 1 oznacza „w ogóle nie odczuwam obrzydzenia”, a 7 – odczuwam bardzo silne obrzydzenie”. Wykres przedstawia uśrednione wyniki dla wszystkich pomiarów.



Autorzy



Katarzyna Malinowska

Marta Marchlewska

Paulina Górska

Zuzanna Molenda

Piotr Michalski

Dagmara Szczepańska

Adam Karakula

Michał Górski

Aleksandra Furman

Kontakt:

mmarchlewska@psych.pan.pl

paulina.gorska@psych.uw.edu.pl

politicalcognition.psych.pan.pl/

cbu.psychologia.pl/



POLITICAL COGNITION LAB

Polish Academy of Sciences



Centrum Badań
nad Uprzedzeniami